



noyb – European Center for Digital Rights
Goldschlagstraße 172/4/3/2
1140 Vienna
AUSTRIA

Προς:

Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ)
Κηφισίας 1-3
11523, Αθήνα

Μέσω e-mail: complaints@dpa.gr

Αθήνα, 06.06.2024

Αριθμός υπόθεσης noyb:

C081-04

Καταγγέλων:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Email: [REDACTED]

Εκπρόσωπος σύμφωνα με το άρθρο 60 παρ. 1 ΓΚΠΔ:

noyb – European Center for Digital Rights
Goldschlagstraße 172/4/3/2, 1140 Vienna, Austria

Καταγγελλόμενος:

Meta Platforms Ireland Limited
Merrion Road, Dublin 4, D04 X2K5, Dublin, Ireland

Σχετικά με:

Η χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για απροσδιόριστες μορφές «τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης» και η συνακόλουθη παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 1 και 2, του άρθρου 6 παρ. 1, του άρθρου 9 παρ. 1, του άρθρου 12 παρ. 1 και 2, του άρθρου 13 παρ. 1 και 2, του άρθρου 17 παρ. 1 στοιχ. γ', του άρθρου 18 παρ. 1 στοιχ. δ', του άρθρου 19, του άρθρου 21 παρ. 1 και του άρθρου 25 ΓΚΠΔ

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Δεδομένου του σύντομου χρονικού διαστήματος από τότε που η Meta εισήγαγε τις αλλαγές της για να εισάγει αμετάκλητα ολόκληρα συνόλα δεδομένων περισσότερων από 400 εκατομμυρίων υποκειμένων δεδομένων στην ΕΕ/ στον ΕΟΧ για απροσδιόριστες τεχνολογίες «τεχνητής νοημοσύνης», χωρίς καμία ένδειξη για τους σκοπούς των συστημάτων αυτών, θεωρούμε επείγουσα την ανάγκη να υποβάλουμε την παρούσα καταγγελία.

Η Meta φαίνεται να παραβιάζει τουλάχιστον τα άρθρα 5 παρ. 1 και 2, 6 παρ. 1, 6 παρ. 4, 9 παρ. 1, 12, 13, 17 παρ. 1 στοιχ. γ', 18, 19, 21 παρ. 1 και 25 του ΓΚΠΔ. Η καταγγελία αυτή στηρίζεται στον πυρήνα της στα ακόλουθα στοιχεία:

- *Πρώτον*, η Meta δεν έχει **κανένα έννομο συμφέρον** σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' του ΓΚΠΔ το οποίο θα υπερίσχυε του συμφέροντος του καταγγέλλοντος (ή πράγματι οποιουδήποτε υποκειμένου των δεδομένων) και καμία άλλη νομική βάση για την επεξεργασία τέτοιων τεράστιων ποσοτήτων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για εντελώς απροσδιόριστους σκοπούς.
- *Δεύτερον*, η Meta επιχειρεί στην πραγματικότητα να λάβει άδεια για να επεξεργαστεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα **με απροσδιόριστα, ευρεία τεχνικά μέσα** («τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης») **χωρίς ποτέ να προσδιορίζει τον σκοπό** της επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. β' του ΓΚΠΔ.
- *Τρίτον*, η Meta έχει λάβει κάθε μέτρο για να **αποτρέψει τα υποκείμενα των δεδομένων από την άσκηση του δικαιώματός τους να επιλέξουν**, προσποιούμενη ότι τα υποκείμενα των δεδομένων απολαμβάνουν μόνο το δικαίωμα εναντίωσης ("opt-out") αντί να βασίζεται στη συγκατάθεση ("opt-in") και χρησιμοποιώντας **εκτεταμένα σκοτεινά μοτίβα** για να αποτρέψει τους χρήστες από το να εναντιωθούν σύμφωνα με το άρθρο 21 του ΓΚΠΔ.
- *Τέταρτον*, η Meta **δεν παρέχει τις απαραίτητες** «συνοπτικές, διαφανείς, κατανοητές και εύκολα προσβάσιμες» **πληροφορίες**, «χρησιμοποιώντας σαφή και απλή γλώσσα».
- *Πέμπτον*, η ίδια η Meta λέει ότι **δεν είναι σε θέση να διακρίνει σωστά** (i.) μεταξύ υποκειμένων των δεδομένων όπου μπορεί να βασιστεί σε μία νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και άλλων υποκειμένων δεδομένων όπου δεν υφίσταται τέτοια νομική βάση και (ii.) μεταξύ δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στο άρθρο 9 ΓΚΠΔ και άλλων δεδομένων που δεν εμπίπτουν σε αυτό.
- *Έκτον*, η ίδια η Meta δηλώνει ότι **η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι μη αναστρέψιμη** και ότι δεν μπορεί να συμμορφωθεί με το «δικαίωμα στη λήθη» από τη στιγμή που τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του καταγγέλλοντος εισάγονται στην (απροσδιόριστη) «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης».

Κατά συνέπεια, και δεδομένου ότι η ίδια η Meta ισχυρίζεται ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του καταγγέλλοντος **δεν μπορεί να ανακληθεί μετά τις 26.06.2024**, αιτούμαστε (ίδτε κεφάλαιο 3. παρακάτω) να λάβετε (μεταξύ άλλων) τα ακόλουθα επείγοντα μέτρα:

- *Πρώτον*, να εκδώσετε **επείγουσα απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 66 ΓΚΠΔ** για να αποτραπεί η επικείμενη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του καταγγέλλοντος - και 400 εκατομμυρίων κατοίκων της ΕΕ/ΕΟΧ χωρίς τη συγκατάθεση των εν λόγω υποκειμένων των δεδομένων.
- *Δεύτερον*, να διερευνήσετε **πλήρως το θέμα σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 1 του ΓΚΠΔ**.
- *Τρίτον*, να **απαγορεύσετε τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για απροσδιόριστη «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης»** χωρίς τη συγκατάθεση του καταγγέλλοντος – και των υφιστάμενων άλλων υποκειμένων των δεδομένων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ.....	6
1.1. Πιθανή συμφωνία με την Ιρλανδική Επιτροπή Προστασίας Δεδομένων.....	6
1.2. Αλλαγές της Meta από την 26.06.2024	7
1.2.1. Αλλαγές στην πολιτική απορρήτου.....	7
1.2.2. Χρήση για απροσδιόριστη "τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης".....	8
1.3. Εύρος της επεξεργασίας.....	9
1.3.1. Έλλειψη περιορισμού βάσει του τύπου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.....	9
1.3.2. Έλλειψη περιορισμού για «συγκεκριμένους σκοπούς» βάσει του άρθρο 5.....	10
1.3.3. Έλλειψη προθεσμίας, που επιτρέπει τη χρήση πολύ παλαιών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.....	10
1.3.4. Έλλειψη ανωνυμοποίησης ή ψευδωνυμοποίησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.....	11
1.3.5. Διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε οποιονδήποτε «τρίτο».....	11
1.3.6. Περίληψη: Έλλειψη περιορισμού στις διαδικασίες επεξεργασίας.....	12
1.4. Προβλεπόμενα τεχνικά προβλήματα στην υλοποίηση της Meta.....	12
1.4.1. Έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων που συμφωνούν ή/και εναντιώνονται.....	12
1.4.2. Έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ προσωπικών δεδομένων βάσει των άρθρων 6 και 9.....	13
1.4.3. Έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ προσωπικών δεδομένων εντός ΕΕ/ ΕΟΧ και άλλων δεδομένων.....	14
1.5. Τα προσωπικά δεδομένα δεν μπορούν να «ξεχαστούν» από ένα σύστημα AI.....	14
1.6. Πληροφορίες στον καταγγέλλοντα μέσω email.....	15
1.6.1. Παραπλανητικό θέμα χωρίς αναφορά στην τεχνητή νοημοσύνη ή στο δικαίωμα εναντίωσης (CTA).....	15
1.6.2. Έλλειψη «παρότρυνσης σε δράση» (Call to Action - CTA) εντός του email - σε αντίθεση με άλλα emails της Meta	16
1.6.3. Οι σύνδεσμοι email της Meta στοχεύουν στο να παρεμποδίσουν την πρόσβαση στις πληροφορίες και στο δικαίωμα εναντίωσης.....	18
1.6.4. Απαίτηση επιστροφής και εκ νέου επιλογής του συνδέσμου στο email.....	21
1.7. Παραπλανητική ηλεκτρονική φόρμα για την άσκηση του δικαιώματος εναντίωσης....	21
1.7.1. Απαίτηση παροχής εντελώς άσχετων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	21
1.7.2. Ψεύτικη διαδικασία «εξέτασης».....	23
1.7.3. Επισκόπηση της διαδικασίας opt-out ως «χοάνη μετατροπής» μέσω email	23
1.7.4. Απλή εναλλακτική για την άσκηση εναντίωσης με φιλικό προς τον χρήστη τρόπο.....	24
1.8. Κρυφή και απαράδεκτη δεύτερη εναντίωση για τη χρήση δεδομένων τρίτων.....	25
2. ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΚΠΔ	26
2.1. Έλλειψη νομικής βάσης σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ.....	26
2.2. Η υφιστάμενη νομολογία στην υπόθεση C-252/21 <i>Bundeskartellamt</i> είναι απολύτως ξεκάθαρη.....	26
2.3. Έλλειψη «έννομου συμφέροντος» σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ (Στάδιο 1).....	27
2.3.1. Η Meta βασίζεται σε «τεχνικά μέσα» – όχι σε «έννομο συμφέρον».....	27
2.3.2. Τα «έννομα συμφέροντα» που αναγνωρίζονται από τον ΓΚΠΔ είναι συνήθως αμυντικά.....	28
2.3.3. Το να κερδίζεις χρήματα από μόνο του δεν αποτελεί «έννομο συμφέρον».....	29

2.3.4.	Η απλή εξαγωγή δεδομένων από μόνη της δεν συνιστά «έννομο συμφέρον»	29
2.3.5.	Παραβίαση των άρθρων 5, 12, 13, 17 παρ. 1 στοιχ. γ', 18, 19, 21 παρ. 1 και 25 ΓΚΠΔ.....	29
2.3.6.	Συμπερίληψη «ευαίσθητων δεδομένων» σύμφωνα με το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ	29
2.3.7.	Έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ των προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων .	30
2.3.8.	Περίληψη σχετικά με την ύπαρξη «έννομου συμφέροντος»	30
2.4.	Η επεξεργασία όλων των δεδομένων για οποιονδήποτε σκοπό δεν αποτελεί αυστηρά αναγκαία επεξεργασία (Στάδιο 2)	31
2.5.	Η Meta δεν μπορεί επίσης να ξεπεράσει το τεστ της στάθμισης (Στάδιο 3).....	32
2.5.1.	Ερμηνεία υπό το φως των άρθρων 7, 8 και 52 παρ. 1 του Χάρτη.....	32
2.5.2.	Παράνομη αρχική συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	33
2.5.3.	Εξαιρετικά μεγάλος και απεριόριστος όγκος δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	33
2.5.4.	Σε μεγάλο βαθμό μη δημόσια προσωπικά δεδομένα.....	34
2.5.5.	Τεχνολογία υψηλού κινδύνου με τακτικά προβλήματα.....	35
2.5.6.	Δεν υπάρχει δικαίωμα εναντίωσης από τη στιγμή που χρησιμοποιηθούν προσωπικά δεδομένα ("No way back")	36
2.5.7.	Το μονοπώλιο της Meta.....	36
2.5.8.	Τυπική περίπτωση απεριόριστης «δευτερεύουσας επεξεργασίας»	36
2.5.9.	Προσδοκία των υποκειμένων των δεδομένων.....	37
2.5.10.	Πρότυπα του κλάδου	38
2.5.11.	Η Meta αποτυγχάνει στη συνολική δοκιμασία εξισορρόπησης	38
2.6.	Παραβιάσεις του Άρθρου 5 ΓΚΠΔ	38
2.6.1.	Αντικειμενικότητα και διαφάνεια σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. α'	39
2.6.2.	Περιορισμός σκοπού σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. β' και το άρθρο 6 παρ. 4	39
2.6.3.	Ελαχιστοποίηση δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. γ'	40
2.6.4.	Ακρίβεια σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. δ'	40
2.6.5.	Περιορισμός της αποθήκευσης σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. ε'	41
2.6.6.	Λογοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2	41
2.7.	Παραβίαση του άρθρου 12 ΓΚΠΔ.....	41
2.8.	Παραβίαση του άρθρου 13 ΓΚΠΔ.....	41
2.9.	Παραβίαση των άρθρων 17 παρ. 1 στοιχ. γ', 19 και 21 παρ. 1 ΓΚΠΔ	42
2.10.	Παραβίαση του άρθρου 25 ΓΚΠΔ.....	42
3.	ΑΙΤΗΜΑΤΑ	43
3.1.	Υποχρέωση ανάληψης δράσης.....	43
3.2.	Διενέργεια έρευνας βάσει του άρθρου 58 παρ. 1 του ΓΚΠΔ	44
3.3.	Προκαταρκτική παύση των δραστηριοτήτων επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 2 του ΓΚΠΔ και της επείγουσας διαδικασίας βάσει του άρθρου 66 του ΓΚΠΔ	44
3.3.1.	Επείγουσα κατάσταση λόγω της επερχόμενης προθεσμίας και «έλλειψης επιστροφής»	44
3.3.2.	Καμία επικείμενη απειλή για τη Meta & περιορισμός σε τρεις μήνες.....	45
3.3.3.	Η δράση της ιρλανδικής εποπτικής αρχής είναι απίθανη.....	45
3.4.	Διορθωτικές εξουσίες βάσει του άρθρου 58 παρ. 2 του ΓΚΠΔ	46
3.5.	Κύρωση.....	46

1. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Ακολουθεί μια σύντομη περίληψη των γεγονότων κατά τον χρόνο της κατάθεσης της καταγγελίας. Αυτά τα γεγονότα μπορεί να συμπληρωθούν με πρόσθετες πληροφορίες που ενδέχεται να προκύψουν κατά τις επόμενες εβδομάδες και κατά την πορεία της έρευνας:

1.1. Πιθανή συμφωνία με την Ιρλανδική Επιτροπή Προστασίας Δεδομένων

Η Meta έχει δηλώσει δημόσια ότι οι ακόλουθες παραβιάσεις του ΓΚΠΔ προκύπτουν από μια συμφωνία με την Ιρλανδική Επιτροπή Προστασίας Δεδομένων (DPC) ως την επικεφαλής εποπτική αρχή της:

“Meta delayed the launch following a number of enquiries from the DPC which have been addressed. Meta is now giving users a jewel notification, additional transparency measures (AI privacy centre articles), a dedicated objection mechanism, 4 weeks from notification to users to date of initial training so there is now a time between notification and training.

Meta has advised the DPC that only that personal data (posts not comments) shared by users based in the EU to a public audience on Instagram and Facebook at the time of training will be used and that this will not include personal data from accounts belonging to users under 18.”¹

Σε ελεύθερη μετάφραση:

«Η Meta καθυστέρησε την κυκλοφορία μετά από μια σειρά ερωτημάτων από την DPC που έχουν διευθετηθεί. Η Meta παρέχει τώρα στους χρήστες μια ειδοποίηση - κόσμημα, πρόσθετα μέτρα διαφάνειας (άρθρα κέντρου απορρήτου για την AI), έναν ειδικό μηχανισμό εναντίωσης, 4 εβδομάδες από την ειδοποίηση των χρηστών μέχρι την ημερομηνία της έναρξης της εκπαίδευσης, ώστε να υπάρχει πλέον χρόνος μεταξύ ειδοποίησης και εκπαίδευσης.

Η Meta ενημέρωσε την DPC ότι θα χρησιμοποιούνται μόνο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (αναρτήσεις, όχι σχόλια) που κοινοποιούνται από χρήστες με έδρα στην ΕΕ σε δημόσιο κοινό στο Instagram και στο Facebook κατά τον χρόνο της εκπαίδευσης και ότι αυτά δεν θα περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από λογαριασμούς που ανήκουν σε χρήστες κάτω των 18 ετών.»

Σημειώνουμε ότι το άρθρο 57 παρ. 1 στοιχ. δ' του ΓΚΠΔ προβλέπει την προώθηση της ευαισθητοποίησης του κοινού, αλλά δεν προβλέπει τέτοιες εκ των προτέρων «συμφωνίες» με την εποπτική αρχή που αργότερα πιθανότατα θα είναι και ο λήπτης της απόφασης. Η συμπεριφορά της Meta επίσης δεν φαίνεται να βασίζεται σε τέτοιες συμφωνίες με άλλες ΑΠΔ ή το ΕΣΠΔ.

Σημειώνουμε επίσης ότι οι εργασίες επεξεργασίας της Meta φαίνεται να παραβιάζουν τις προηγούμενες εκδοθείσα απόφαση του ΕΣΠΔ 3/2022 (για το Facebook) και την απόφαση του ΕΣΠΔ 4/2022 (για το Instagram), των οποίων την εφαρμογή η DPC εξακολουθεί να αντιστέκεται (βλ. προσφυγή της DPC κατά του ΕΣΠΔ ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου).²

¹ Ένα από τα πολλά δημοσιεύματα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.thejournal.ie/facebook-data-ai-6391876-May2024/>

² Γενικό Δικαστήριο, Υπόθεση T-70/23.

1.2. Αλλαγές της Meta από την 26.06.2024

1.2.1. Αλλαγές στην πολιτική απορρήτου

Η Meta ενημέρωσε την πολιτική απορρήτου της, διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://www.facebook.com/privacy/policy> όπου οι χρήστες πρέπει να κάνουν κλικ σε έναν σύνδεσμο προς τη νέα πολιτική.

Η νέα πολιτική έχει προγραμματιστεί να τεθεί σε ισχύ στις 26.06.2024. Η Meta δεν έχει παράσχει μια νομική σύγκριση ή άλλο έγγραφο σύγκρισης που να επιτρέπει σε οποιοδήποτε υποκείμενο δεδομένων να κατανοήσει γρήγορα τις αλλαγές.

Από όσο μπορέσαμε να δούμε, ο όρος «τεχνητή» ή «AI» αναφέρεται μόνο σε τρεις επικεφαλίδες στην πολιτική απορρήτου που ανέρχεται σε 127 σελίδες A4 εάν εκτυπωθεί,³ και συγκεκριμένα:

- **Στην εισαγωγική ενότητα:**
 - Η εισαγωγή έχει ως εξής: «*Ενημερώνουμε την Πολιτική Απορρήτου μας, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούμε τις πληροφορίες σας για την Τεχνητή Νοημοσύνη στο Meta*».
- **Κάτω από τον τίτλο “How do we use your information?”, σε ελεύθερη μετάφραση «Πώς χρησιμοποιούμε τις πληροφορίες σας;» (καθορίζοντας τον σκοπό):**
 - Όπου κάτω από τον υπότιτλο «*Έρευνα και καινοτομία προς όφελος του κοινωνικού συνόλου:*», η πολιτική τώρα αναφέρει: «*Υποστηρίζουμε την έρευνα σε τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η μηχανική μάθηση*».
- **Στον πίνακα με τίτλο «Εκτέλεση της σύμβασης» (καθορίζοντας τη νομική βάση):**
 - Όπου η πολιτική τώρα αναφέρει: «*Παροχή και επιμέλεια της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης στα Προϊόντα μας, που επιτρέπουν τη δημιουργία περιεχομένου όπως κειμένου, ήχου, εικόνων και βίντεο, συμπεριλαμβανομένης της κατανόησης και αναγνώρισης της από μέρους σας χρήσης του περιεχομένου στις λειτουργίες,*».
- **Έξι φορές, στον πίνακα με τίτλο «Έννομα συμφέροντα» (καθορίζοντας τη νομική βάση):**
 - Σε αυτό το σημείο η πολιτική τώρα αναφέρει: «*Για την ανάπτυξη και βελτίωση (αποκαλείται επίσης AI από τη Meta) που παρέχουμε, στα Προϊόντα μας και σε τρίτους,*».
 - Πιο κάτω, η πολιτική τώρα αναφέρει: «*Υποστηρίζουμε την έρευνα σε τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η μηχανική μάθηση*».

➔ Η ενημερωμένη πολιτική απορρήτου (των 127 εκτυπωμένων σελίδων) δεν επιτρέπει σε ένα κανονικό υποκείμενο δεδομένων να κατανοήσει την πραγματική χρήση των

³Με βάση τη νέα έκδοση, εάν επιλεγεί η «εκτυπώσιμη έκδοση» και εκτυπωθεί μέσω προγράμματος περιήγησης Firefox.

προσωπικών του ή της δεδομένων. Σημειώνουμε ότι αυτή η περιγραφή φαίνεται να είναι εξαιρετικά ασαφής και μάλιστα αντικρουόμενη.

→ Ειδικότερα, η προστιθέμενη διατύπωση για τους σκοπούς («καινοτομία προς όφελος του κοινωνικού συνόλου») και η προσαρμοσμένη διατύπωση στη νομική βάση (που υποδεικνύει τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για απροσδιόριστη «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης» προς το συμφέρον της Meta και τρίτων) είναι αντικρουόμενες.

1.2.2. Χρήση για απροσδιόριστη "τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης"

Η Meta ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων ότι τα δεδομένα τους θα χρησιμοποιηθούν από απροσδιόριστη «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης» - ένας εξαιρετικά ευρύς όρος που περιγράφει ένα απροσδιόριστο σύνολο αόριστα συνδεδεμένων μακροπρόθεσμων, σημερινών και μελλοντικών τεχνολογιών.

Η αγγλική Wikipedia από μόνη της παραθέτει αμέτρητες διαφορετικές τεχνικές που μπορούν να θεωρηθούν «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης» με πολύ διαφορετικές εφαρμογές και επιπτώσεις για τα υποκείμενα των δεδομένων. Αυτές περιλαμβάνουν: Αναζήτηση και βελτιστοποίηση, διάφορες μορφές λογικής, πιθανολογικές μεθόδους, ταξινομητές και στατιστική μάθηση, τεχνητά νευρωνικά δίκτυα, βαθιά μάθηση, παραγωγικούς προεκπαιδευμένοι μετασχηματιστές (GPT), μεγάλα γλωσσικά μοντέλα (LLMs), μηχανική μάθηση, νευρωνικά δίκτυα, Γενετική AI, αναγνώριση προσώπου, μετάφραση κειμένων, τεχνολογίες πρόβλεψης και πολλά άλλα.⁴ Η Wikipedia ορίζει την «Τεχνητή Νοημοσύνη» ως *"in its broadest sense, [the] intelligence exhibited by machines, particularly computer systems"*, σε ελεύθερη μετάφραση «*με την ευρεία της έννοια, [την] νοημοσύνη που επιδεικνύεται από μηχανές, ιδιαίτερα συστήματα υπολογιστών*».⁵

Παράδειγμα: Ενώ μπορεί να αποτελεί μικρότερη επέμβαση εάν ένα σύστημα είναι εκπαιδευμένο στην κατανόηση ομιλίας (αναγνώριση ομιλίας), ένα υποκείμενο των δεδομένων ενδέχεται να μην είναι ευχαριστημένο εάν η φωνή του χρησιμοποιείται για τη δημιουργία μιας φωνής υπολογιστή που μοιάζει με αυτόν ("voice clone", σε ελεύθερη μετάφραση «κλώνος φωνής») ή εάν τα δεδομένα του ή της χρησιμοποιούνται για την βαθμολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας, διαφημίσεις, προβλέψεις υγείας ή για τον υπολογισμό των ασφαλιστών.

Η Meta δεν αποκαλύπτει με ποιον τύπο «τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης» σκοπεύει να χρησιμοποιήσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα - πόσο μάλλον για ποιο σκοπό.

⁴Ιδείτε ως παράδειγμα: https://en.wikipedia.org/wiki/Artificial_intelligence. Αυτή η τυχαία λίστα έχει σκοπό να δείξει ότι δεν υπάρχει κοινή αντίληψη για το τι θα συνιστούσε «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης» και τι όχι.

⁵Ιδείτε https://en.wikipedia.org/wiki/Artificial_intelligence

1.3. Εύρος της επεξεργασίας

Η σκοπούμενη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τη Meta είναι εξαιρετικά ευρεία. Είναι επίσης ιδιαίτερα αμφίβολο εάν η Meta είναι σε θέση να διαχωρίσει σωστά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που (i.) εμπίπτουν στο άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΔΠ, (ii.) εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ και (iii.) υπόκεινται σε αποδεκτή εναντίωση βάσει του άρθρου 21 του ΓΚΠΔ.

Η ακριβής επεξεργασία αποτελεί θέμα για περαιτέρω έρευνα από τις αρχές σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 1 του ΓΚΠΔ και οι παρακάτω πληροφορίες είναι φυσικά μια προκαταρκτική περίληψη:

1.3.1. Έλλειψη περιορισμού βάσει του τύπου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Η Meta δεν περιορίζει επί του παρόντος την ποσότητα ή τον τύπο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εκπαίδευση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης. Στην ενότητα «Από πού βρίσκει τη Meta πληροφορίες για την εκπαίδευση;», η Meta αναφέρει:

«Καθώς απαιτείται πολύ μεγάλος όγκος δεδομένων για την εκπαίδευση των μοντέλων, ώστε να είναι αποτελεσματικά, χρησιμοποιείται ένας συνδυασμός πηγών πληροφοριών. Χρησιμοποιούμε πληροφορίες που είναι δημόσια διαθέσιμες στο διαδίκτυο και άλλες με άδεια χρήσης. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιήσουμε πληροφορίες που έχουν κοινοποιηθεί στα Προϊόντα και στις υπηρεσίες της Meta. Αυτές οι πληροφορίες μπορούν να περιλαμβάνουν δημοσιεύσεις ή φωτογραφίες και τις λεζάντες τους. Δεν χρησιμοποιούμε το περιεχόμενο των ιδιωτικών μηνυμάτων σας με φίλους ή την οικογένειά σας για να εκπαιδεύσουμε τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη χρήση των πληροφοριών που προέρχονται από τα Προϊόντα και τις υπηρεσίες της Meta μπορείτε να βρείτε στην Πολιτική απορρήτου.

Όταν συλλέγουμε δημόσιες πληροφορίες από το διαδίκτυο ή δεδομένα με άδεια χρήσης από άλλους παρόχους για να εκπαιδεύσουμε τα μοντέλα μας, ενδέχεται να περιλαμβάνονται και προσωπικές πληροφορίες. Για παράδειγμα, όταν συλλέγουμε μια δημόσια ανάρτηση ιστολογίου, μπορεί να περιλαμβάνεται το όνομα και τα στοιχεία επικοινωνίας του συντάκτη. Όταν συλλέγουμε προσωπικές πληροφορίες που αποτελούν μέρος των δημόσιων δεδομένων και των δεδομένων με άδεια χρήσης τα οποία χρησιμοποιούμε για να εκπαιδεύσουμε τα μοντέλα μας, δεν συνδέουμε συγκεκριμένα αυτά τα δεδομένα με οποιονδήποτε λογαριασμό Meta.⁶

Υπάρχει μόνο μία (μικροσκοπική) εξαίρεση από τους σαρωτικούς ισχυρισμούς της Meta, δηλαδή τα «ιδιωτικά μηνύματα» μεταξύ δύο μεμονωμένων χρηστών. Αξίζει να σημειωθεί ότι οποιαδήποτε άλλη μορφή ιδιωτικής επικοινωνίας, όπως οι συνομιλίες με μια επιχείρηση, μια σελίδα στο Facebook ή σε μια κλειστή ομάδα Facebook δεν φαίνεται να καλύπτονται από αυτήν την εξαίρεση.

⁶Ίδετε <https://www.facebook.com/privacy/genai/>

→ Με άλλα λόγια, οποιαδήποτε δεδομένα στις πλατφόρμες της Meta και οποιεσδήποτε πλατφόρμες δεδομένων εκτός Meta (εκτός από συνομιλίες από άτομο προς άτομο) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τις λειτουργίες επεξεργασίας.

1.3.2. Έλλειψη περιορισμού για «συγκεκριμένους σκοπούς» βάσει του άρθρου 5

Η Meta επίσης δεν περιορίζει τον σκοπό για τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτά τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης στο μέλλον, καθώς απλώς δηλώνει την ανάπτυξη των ίδιων συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης ως σκοπό της λειτουργίας επεξεργασίας. Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των παρακάτω παραδειγμάτων:

- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης για τον εντοπισμό ρομπότ, παράνομης συμπεριφοράς και παρόμοια (ασφάλεια)
- Ένα σύστημα ΑΙ που επιτρέπει στους χρήστες να αλληλεπιδρούν και να απαντούν σε ερωτήσεις («βοηθός»)
- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που βοηθά στη βελτίωση των μεταφορτωμένων εικόνων από τους χρήστες («φίλτρα φωτογραφιών»)
- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που βοηθά στην εύρεση πιο σχετικών πληροφοριών στη ροή ειδήσεων (εξατομίκευση)
- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης για εξωτερικές εταιρείες κατάταξης πιστοληπτικής ικανότητας («credit ranking»)
- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης για τις εταιρείες να λαμβάνουν αποφάσεις πρόσληψης («αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων»)
- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που επιτρέπει στους διαφημιστές να εκμεταλλεύονται τις αδυναμίες των χρηστών («ψυχολογικές διαφημίσεις»)
- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που επιτρέπει στα πολιτικά κόμματα να επηρεάζουν τις εκλογές («πολιτική επιρροή»)
- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που επιτρέπει στην κυβέρνηση να εντοπίζει πιθανούς μελλοντικούς εγκληματίες
- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αυτοοδηγούμενα αυτοκίνητα, αλλά και στρατιωτικά drones
- Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που έχει ως αποστολή τη δημιουργία όσο το δυνατόν περισσότερων συνδετήρων⁷

→ Προφανώς, αυτή η λίστα είναι απλώς ένα τυχαίο παράδειγμα, αλλά δείχνει ότι η Meta προσπαθεί να καταστήσει η ίδια μια ολόκληρη ομάδα τεχνολογιών επεξεργασίας δεδομένων τον υποτιθέμενο «σκοπό» σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. β' του ΓΚΠΔ. Συνήθως οι τεχνολογίες δεν είναι σκοπός, αλλά «μέσο» στο ΓΚΠΔ.

1.3.3. Έλλειψη προθεσμίας, που επιτρέπει τη χρήση πολύ παλαιών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Σημειώνουμε ότι η Meta δεν έχει προτείνει κανέναν περιορισμό στην ηλικία των δεδομένων εκπαίδευσης. Η Meta φαίνεται να προσπαθεί να χρησιμοποιήσει τους

⁷Ίδετε https://en.wikipedia.org/wiki/Instrumental_convergence#Paperclip_maximizer

πολλούς «αδρανείς» λογαριασμούς της ως πηγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όταν ο χρήστης μπορεί να μην γνωρίζει ή να μην αντιδρά σε μηνύματα που αφορούν τη Meta. Αυτό επιτρέπει στη Meta να δημιουργεί έσοδα ακόμη και από υποκείμενα δεδομένων που δεν έχουν χρησιμοποιήσει ουσιαστικά την υπηρεσία εδώ και χρόνια («ανακύκλωση δεδομένων»). Τέτοια δεδομένα θα έπρεπε συνήθως να υπόκεινται σε ρουτίνες διαγραφής βάσει του άρθρου 5 παρ. 1 στοιχ. ε' του ΓΚΠΔ, τον οποίο η Meta δεν έχει εφαρμόσει ποτέ.

1.3.4. Έλλειψη ανωνυμοποίησης ή ψευδωνυμοποίησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Σημειώνουμε ότι η Meta δεν ισχυρίζεται καν ότι προβλέπει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ελαχιστοποιούνται ή περιορίζονται με οποιοδήποτε τρόπο, σχήμα ή μορφή.

Πιο συγκεκριμένα, ο ΓΚΠΔ συνήθως προβλέπει διαδικασίες όπως η ανωνυμοποίηση ή (τουλάχιστον) η ψευδωνυμοποίηση ως προσεγγίσεις για την εφαρμογή απαιτήσεων σύμφωνα με το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ ή για τη συμμόρφωση με το καθήκον «προστασίας δεδομένων από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού».

Κανένα από τα έγγραφα που παρείχε η Meta στον καταγγέλλοντα δεν περιέχει καμία ένδειξη, πόσο μάλλον σαφή νομική δέσμευση, προς αυτή την κατεύθυνση.

1.3.5. Διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε οποιονδήποτε «τρίτο»

Η Meta δεν περιορίζει επίσης τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (που θα περιέχονται σε οποιοδήποτε μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης) στην εσωτερική χρήση από τη Meta ή εντός των προϊόντων της Meta, αλλά προβλέπει ρητά ότι οποιαδήποτε «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης» μπορεί επίσης να παρέχεται σε «τρίτους»:

«Για την ανάπτυξη και βελτίωση της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης (αποκαλείται επίσης AI από τη Meta) που παρέχουμε, στα Προϊόντα μας και σε τρίτους».⁸

Η διατύπωση της Meta προβλέπει επίσης ρητά ότι τρίτα μέρη μπορούν να «ανακαλύπτουν πληροφορίες» μέσω της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης της:

«Για τη δημιουργία, παροχή, υποστήριξη και διατήρηση της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης που δίνει τη δυνατότητα σε χρήστες, επιχειρήσεις και άλλους να εκφράζονται, να επικοινωνούν, να ανακαλύπτουν πληροφορίες σχετικές με τα ενδιαφέροντά τους και να αλληλεπιδρούν με αυτές».⁹

Ενώ τη Meta διαθέτει κάποιες σελίδες πληροφοριών, που π.χ. κατονομάζουν συγκεκριμένα τρίτα μέρη για «Μοντέλα παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης»,¹⁰ αυτό δεν αντικατοπτρίζεται στην (νομικά σχετική) πολιτική απορρήτου.

⁸Ιδείτε <https://www.facebook.com/privacy/policy/version/25238980265745528>

⁹Ιδείτε <https://www.facebook.com/privacy/policy/version/25238980265745528>

¹⁰Βλέπετε <https://www.facebook.com/privacy/dialog/ai-partners/>

- ➔ Συνολικά, η ρύθμιση καθιστά σαφές ότι η Meta αναμένει ότι τα **δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα** του καταγγέλλοντα και όλων των άλλων **4 δισεκατομμυρίων χρηστών Meta** **ενδέχεται να παρέχονται σε οποιοδήποτε «τρίτο μέρος»** μέσω των συστημάτων AI της Meta.
- ➔ Προφανώς το «τρίτα μέρος» είναι ένας ευφημισμός για **«οποιονδήποτε στον κόσμο»**.

1.3.6. Περίληψη: Έλλειψη περιορισμού στις διαδικασίες επεξεργασίας

Συνοπτικά, η περιγραφή της Meta για τη διαδικασία επεξεργασίας δεν προβλέπει κανέναν από τους τυπικούς περιορισμούς για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Φαίνεται ότι η Meta προσπαθεί να χρησιμοποιήσει τον τρέχοντα ενθουσιασμό γύρω από την τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης και την έλλειψη κατανόησης για αυτήν για να «περάσει» λειτουργίες επεξεργασίας που διαφορετικά δεν θα ήταν ποτέ ανεκτές.

- ➔ Η Meta προβλέπει τη χρήση οποιασδήποτε δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (στη Meta ή από τρίτο μέρος), για οποιοδήποτε σκοπό (απλώς δηλώνοντας την «AI» ως «συγκεκριμένο σκοπό»), χωρίς χρονικό όριο, χωρίς ανωνυμοποίηση ή ψευδωνυμοποίηση οποιασδήποτε μορφής και ενδεχομένως με αποδέκτη πληροφοριών από αυτά τα συστήματα ως οποιασδήποτε στον κόσμο.

1.4. Προβλεπόμενα τεχνικά προβλήματα στην υλοποίηση της Meta

Βάσει των δηλώσεων της ίδιας της Meta σε άλλες υποθέσεις που σχετίζονται με το ΓΚΠΔ, είναι προφανές ότι η προτεινόμενη προσέγγιση από τη Meta να έχει μια σωστή και σαφή νομική βάση για κάθε μεμονωμένη πληροφορία δεν είναι εφικτή με τον τρόπο που η Meta διεξάγει αυτήν τη στιγμή την επεξεργασία.

1.4.1. Έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων που συμφωνούν ή/και εναντιώνονται

Η λειτουργία ενός κοινωνικού δικτύου, όπου τα δεδομένα συχνά μοιράζονται ή αναμιγνύονται, συνήθως σημαίνει ότι οποιαδήποτε εναντίωση (τεχνικά) δεν ισχύει για δεδομένα που δεν συνδέονται άμεσα με έναν λογαριασμό. Η ίδια η Meta εξηγεί ότι δεν μπορεί να διαχωρίσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (μη) χρηστών από τους χρήστες των υπηρεσιών της:

«Ακόμα κι αν δεν χρησιμοποιείτε τα Προϊόντα και τις υπηρεσίες μας ή δεν έχετε λογαριασμό, ενδέχεται να επεξεργαστούμε πληροφορίες σχετικά με εσάς για να αναπτύξουμε και να βελτιώσουμε την τεχνητή νοημοσύνη στη Meta. Για παράδειγμα, αυτό θα μπορούσε να συμβεί αν εμφανίζεστε οπουδήποτε σε μια εικόνα που έχει κοινοποιηθεί στα Προϊόντα ή στις υπηρεσίες μας από κάποιο άτομο που τα χρησιμοποιεί, ή αν κάποιο άτομο αναφέρει πληροφορίες για εσάς

σε δημοσιεύσεις ή λεζάντες που έχει κοινοποιήσει στα Προϊόντα και στις υπηρεσίες μας.»¹¹

Ομοίως, η Meta παραδέχεται στη φόρμα εξαίρεσης ότι δεν μπορεί πραγματικά να διαχωρίσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από άτομα που εξαιρούνται από τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα άλλων χρηστών:

«Ενδέχεται να επεξεργαστούμε τις πληροφορίες που σας αφορούν για την ανάπτυξη και τη βελτίωση της τεχνητής νοημοσύνης στη Meta, ακόμα και αν δηλώσετε την εναντίωσή σας ή δεν χρησιμοποιήσετε τα Προϊόντα και τις υπηρεσίες μας. Για παράδειγμα, αυτό μπορεί να συμβεί εάν εσείς ή οι πληροφορίες σας:

- Εμφανίζονται σε κάποια εικόνα που κοινοποιήθηκε στα Προϊόντα ή στις υπηρεσίες μας από κάποιον χρήστη.

- Αναφέρονται σε δημοσιεύσεις ή λεζάντες που κοινοποίησε κάποιος άλλος στα Προϊόντα και στις υπηρεσίες μας.»¹²

Ο ίδιος τεχνικός περιορισμός ισχύει προφανώς για τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διαφόρων χρηστών της υπηρεσίας, όπως όταν ένας χρήστης που έφερε εναντίωση βρίσκεται σε μια εικόνα που ανέβηκε από χρήστη που δεν είχε εναντίωση.

1.4.2. Έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ προσωπικών δεδομένων βάσει των άρθρων 6 και 9

Ακόμη και όταν πρόκειται για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενός συγκεκριμένου υποκειμένου δεδομένων, η Meta υποστηρίζει εδώ και καιρό ότι της είναι τεχνικά αδύνατο να διαφοροποιήσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στο άρθρο 6 ΓΚΠΔ και τα λεγόμενα «ευαίσθητα» δεδομένα, τα οποία προστατεύονται από το άρθρο 9 ΓΚΠΔ.

Στην πραγματικότητα, η Meta βρίσκεται επί του παρόντος ενώπιον του ΔΕΕ για την υπόθεση C-446/21 *Schrems*, όπου η Meta έχει υποστηρίξει ότι «δεν διαχωρίζει» μεταξύ ειδικών κατηγοριών δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 9 ΓΚΠΔ και άλλες κατηγορίες δεδομένων και ως εκ τούτου θα της ήταν αδύνατο να συμμορφωθεί με το άρθρο 9 ΓΚΠΔ.

Δεδομένου ότι η Meta έχει επανειλημμένα καταγραφεί να δηλώνει ότι δεν διαχωρίζει τα δεδομένα που εμπίπτουν στο άρθρο 9 ΓΚΠΔ και άλλα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα –ακόμα και ενώπιον του ΔΕΕ– φαίνεται πιθανό ότι αυτή η διαφοροποίηση θα λείπει επίσης όταν χρησιμοποιούνται δεδομένα χρήστη για την εκπαίδευση ενός μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης. Το ίδιο πρόβλημα ισχύει επίσης για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που καλύπτονται από το άρθρο 10 ΓΚΠΔ.

Όπως εξηγείται λεπτομερέστερα παρακάτω, το άρθρο 9 ΓΚΠΔ δεν προβλέπει τη χρήση ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για «έννομα συμφέροντα», αλλά αυτά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα χρησιμοποιούνται ωστόσο για την εκπαίδευση των συστημάτων ΑΙ της Meta υπό την ίδια νομική βάση.

¹¹Ίδετε <https://www.facebook.com/privacy/genai/>

¹²Ίδετε <https://help.instagram.com/contact/233964459562201> (για Instagram) και <https://www.facebook.com/help/contact/6359191084165019> (για Facebook).

1.4.3. Έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ προσωπικών δεδομένων εντός ΕΕ/ ΕΟΧ και άλλων δεδομένων

Επιπλέον, η Meta έχει επανειλημμένα υποστηρίξει ότι η επεξεργασία δεδομένων της είναι ένα ενιαίο παγκόσμιο σύστημα και δεν μπορεί να «διαχωριστεί». Στην αντιδικία σχετικά με τις διαβιβάσεις δεδομένων ΕΕ-ΗΠΑ (βλ. Απόφαση ΕΣΠΔ 1/2023), η Meta υποστήριξε, για παράδειγμα, τα εξής:

- [REDACTED] («Εμπιστευτική» Αναφορά του [REDACTED] για λογαριασμό της Facebook Ireland Ltd της 24.09.2021) ή
- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED], χωρίς ημερομηνία)

Βάσει των υπομνημάτων της ίδιας της Meta, είμαστε επομένως σίγουροι ότι η Meta δεν είναι σε θέση να κάνει τεχνικά έναν «καθαρό διαχωρισμό» μεταξύ δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 ΓΚΠΔ και δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα χρηστών που ενδέχεται να μην υπόκεινται στον ΓΚΠΔ (π.χ. χρήστες εκτός της ΕΕ/του ΕΟΧ).

Για τον καταγγέλλοντα, αυτό σημαίνει ότι ανεξάρτητα από το αν υποβληθεί αίτημα εναντίωσης και αυτό εγκριθεί, είναι πολύ πιθανό τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να υποβάλλονται ακόμη σε επεξεργασία.

→ Η ίδια η Meta λέει ότι δεν μπορεί να διαχωρίσει σωστά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εντός της ΕΕ/ του ΕΟΧ από άλλα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Φαίνεται πολύ αμφίβολο ότι η Meta μπορεί να εφαρμόσει σωστά περιορισμούς σε όλα τα υποκείμενα δεδομένων ΕΕ/ΕΟΧ σε παγκόσμια διασυνδεδεμένα κοινωνικά δίκτυα.

1.5. Τα προσωπικά δεδομένα δεν μπορούν να «ξεχαστούν» από ένα σύστημα AI

Όπως είναι ήδη εμφανές από άλλα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης όπως τα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα που βασίζονται σε τεχνητά νευρωνικά δίκτυα (ίδτετε π.χ., την καταγγελία της *noyb* κατά της OpenAI),¹³ δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που μόλις εισαχθούν σε ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης δεν μπορούν (σύμφωνα με τους υπεύθυνους επεξεργασίας) να «ξεχαστούν», να διαγραφούν ή να διορθωθούν, ούτε είναι δυνατό το ίδιο το σύστημα να τα «ξεμάθει».

Η ίδια η Meta ισχυρίζεται ότι οποιαδήποτε μελλοντική εναντίωση δεν θα επηρέαζε τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στα οποία το σύστημα είχε ήδη εκπαιδευτεί:

¹³Ίδτετε https://noyb.eu/sites/default/files/2024-04/OpenAI%20Complaint_EN_redacted.pdf

«Θα εξετάσουμε τα αιτήματα εναντίωσης σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων. Αν το αίτημά σας εγκριθεί, θα εφαρμοστεί από εδώ και στο εξής.»¹⁴

Ως εκ τούτου, φαίνεται πιθανό ότι μια «εναντίωση» μετά τις 26.06.2024 δεν θα έχει ως αποτέλεσμα να μην γίνεται πλέον επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο του μεγάλου γλωσσικού μοντέλου – σε αντίθεση με τις υποχρεώσεις βάσει του άρθρου 17 του ΓΚΠΔ («δικαίωμα στη λήθη»). Αυτή η μη αναστρέψιμη προσέγγιση από τους υπευθύνους επεξεργασίας δεν αποτελεί απλώς παραβίαση του ΓΚΠΔ, αλλά έναν πρόσθετο παράγοντα που υπονομεύει σοβαρά τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων.

→ *Η ίδια η Meta αναφέρει ότι τα δικαιώματα του ΓΚΠΔ δεν μπορούν να τηρηθούν μετά τις 26.6.2024 και οποιαδήποτε άσκηση δικαιωμάτων δεν μπορεί να σταματήσει την περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που ήδη χρησιμοποιήθηκαν ως δεδομένα εκπαίδευσης.*

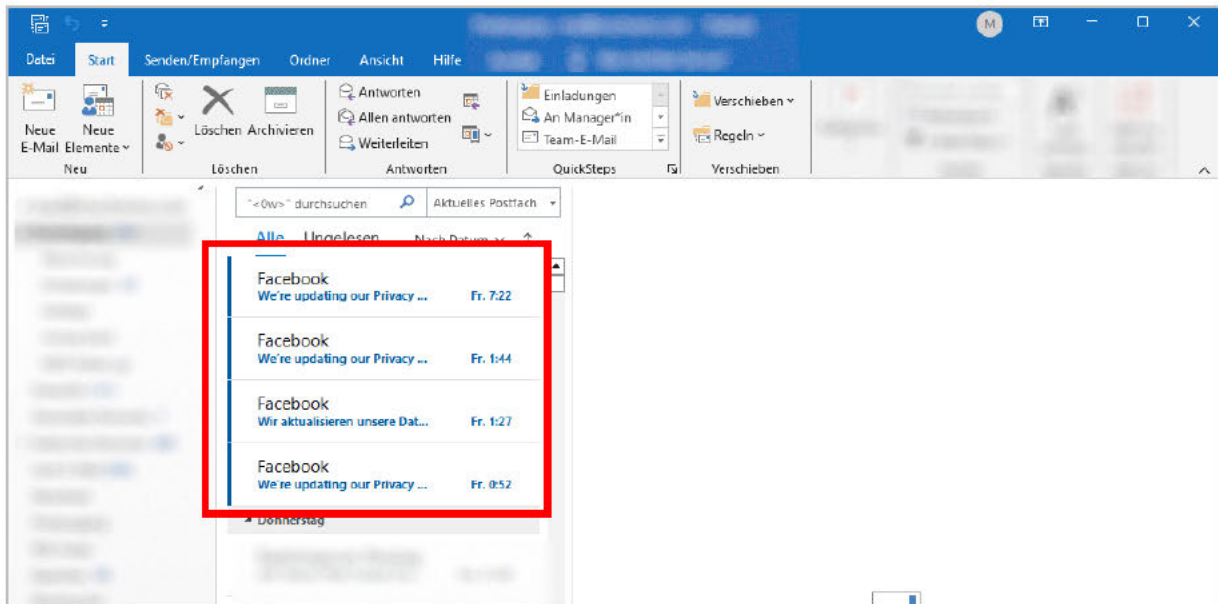
1.6. Πληροφορίες στον καταγγέλλοντα μέσω email

Το άρθρο 12 του ΓΚΠΔ απαιτεί πληροφόρηση σε «*συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση*» και απαιτεί από τους υπεύθυνους επεξεργασίας να «*διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων σύμφωνα με τα άρθρα 15 έως 22*». Η Meta έκανε ακριβώς το αντίθετο:

1.6.1. Παραπλανητικό θέμα χωρίς αναφορά στην τεχνητή νοημοσύνη ή στο δικαίωμα εναντίωσης (CTA)

Ο καταγγέλλων ειδοποιήθηκε για αλλαγές μέσω ενός μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) με θέμα «*Ενημερώνουμε την Πολιτική απορρήτου μας καθώς επεκτείνουμε τις δυνατότητες τεχνητής νοημοσύνης στο...*».

¹⁴Ίδετε το έντυπο εναντίωσης στο <https://help.instagram.com/contact/233964459562201>



Στιγμιότυπο οθόνης: Meta emails όπως φαίνονται σε κανονικά εισερχόμενα του Microsoft Outlook

Στα περισσότερα προγράμματα email θα ήταν ορατό μόνο το «Ενημερώνουμε την πολιτική...». Είναι βασική γνώση στο μάρκετινγκ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ότι οι πρώτες 2-3 λέξεις μιας γραμμής θέματος email είναι οι κύριοι παράγοντες που καθορίζουν αν τα email ανοίγονται. Ως αποτέλεσμα, η σχετική «παρότρυνση σε δράση» (CTA) θα πρέπει να είναι πάντα εμφανής από τις πρώτες 2-3 λέξεις.¹⁵

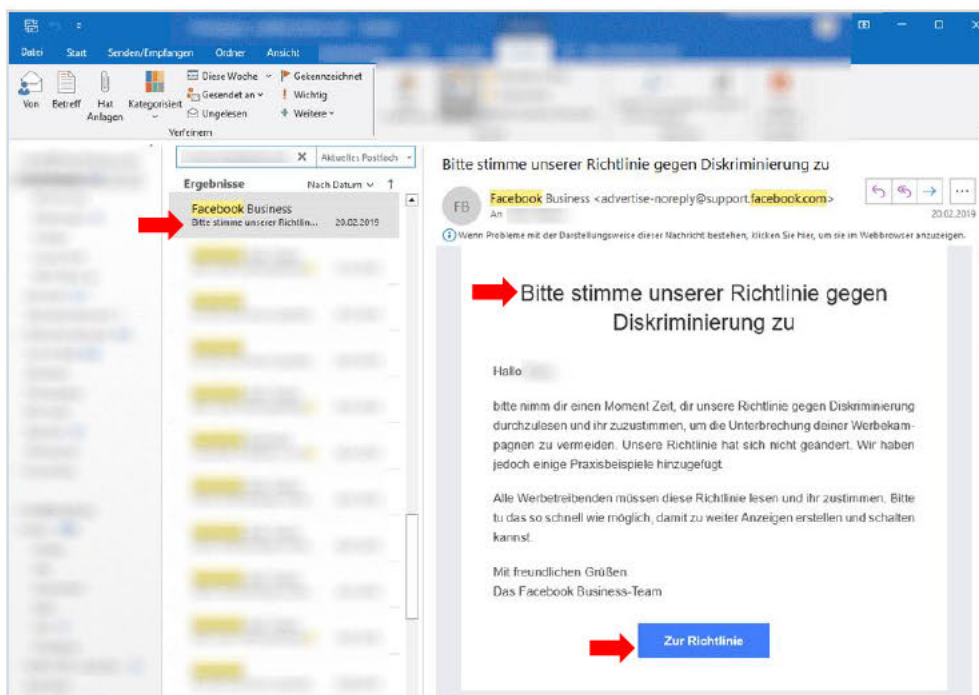
Η γραμμή θέματος της Meta από μόνη της υποδηλώνει ότι αυτό το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν αξίζει να διαβαστεί, καθώς οι πολιτικές απορρήτου ενημερώνονται συνεχώς – ειδικά εάν ένας χρήστης δεν έχει επισκεφτεί τη σελίδα την τελευταία εβδομάδα και επομένως είναι μάλλον ανενεργός χρήστης.

- ➔ Οι πρώτες 2-3 λέξεις και μια σαφής «παρότρυνση για δράση» στη γραμμή θέματος είναι γνωστό ότι είναι ο κύριος παράγοντας για τον οποίο τα email ανοίγονται ακόμη από τους χρήστες.
- ➔ Η Meta δεν έχει συμπεριλάβει κανένα σχετικό στοιχ. στις πρώτες λέξεις της γραμμής θέματος.
- ➔ Η Meta έχει πλήρη επίγνωση αυτού του παράγοντα, δεδομένου ότι κάθε άλλη επικοινωνία από τη Meta ακολουθεί αυτές τις βασικές αρχές σχεδιασμού.

1.6.2. Έλειψη «παρότρυνσης σε δράση» (Call to Action - CTA) εντός του email - σε αντίθεση με άλλα emails της Meta

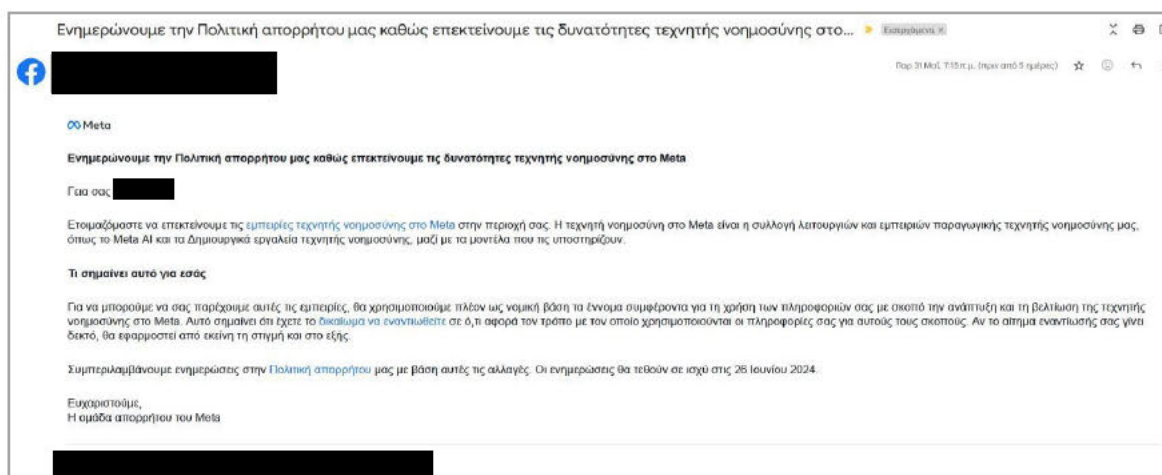
Συνήθως, η Meta στέλνει μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με ένα σαφές γραφικό στοιχ. «παρότρυνσης σε δράση» (CTA), συνήθως με τη μορφή ενός μεγάλου μπλε κουμπιού, υπογραμμίζοντας την επιλογή για έναν χρήστη να αλληλεπιδράσει ή να επιλέξει κάτι:

¹⁵Ως ένα από τα πολλά παραδείγματα: <https://mailchimp.com/de/help/best-practices-for-email-subject-lines/>



Στιγμιότυπο οθόνης: Μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου Meta - μάρκετινγκ με καθαρό CTA στο θέμα (Στα γερμανικά σημαίνει «Παρακαλούμε συμφωνήστε με τις οδηγίες μας κατά των διακρίσεων»), επικεφαλίδα και με μπλε κουμπί.

Το email¹⁶ που στάλθηκε για την άσκηση του δικαιώματος εναντίωσης σύμφωνα με το άρθρο 21 ΓΚΠΔ δεν περιελάμβανε κάποιο κοινό CTA, αλλά αντίθετα έναν σύνδεσμο κειμένου εντός της γραμμής, που συνήθως χρησιμοποιείται για περαιτέρω πληροφορίες — όχι για ενέργεια ή επιλογή χρήστη, η οποία κοινοποιείται συνήθως μέσω ενός κουμπιού (δείτε παραπάνω).



Στιγμιότυπο οθόνης: Ειδοποίηση Meta για τον ΓΚΠΔ χωρίς CTA στο θέμα, την επικεφαλίδα ή ένα κουμπί.

➔ Η έλλειψη «παρότρυνσης σε δράση» (CTA) είναι γνωστό ότι είναι ένας άλλος σημαντικός λόγος για τον οποίο οι χρήστες «αποχωρούν» σε μια ροή αλληλεπίδρασης χρηστών. Η Meta λοιπόν (διαφορετικά) επικοινωνεί πάντα καθαρά.

¹⁶ Ίδετε συνημμένο υπ' αριθμ. 2.

1.6.3. Οι σύνδεσμοι email της Meta στοχεύουν στο να παρεμποδίσουν την πρόσβαση στις πληροφορίες και στο δικαίωμα εναντίωσης

Παρόλο που οι πληροφορίες σχετικά με το opt-out παραδόθηκαν στη διεύθυνση email με την οποία ο χρήστης μπορεί ακόμη και να αποκτήσει νέο κωδικό πρόσβασης (έτσι διατείνεται το πιο «ασφαλές» κανάλι Meta) και ο σύνδεσμος στο email περιείχε ένα «token» («αναγνωριστικό») που ταυτοποιούσε υποκείμενο των δεδομένων, αυτά τα tokens δεν χρησιμοποιήθηκαν για να επιτρέψουν στο υποκείμενο των δεδομένων να ταυτοποιηθεί.

Αντίθετα, τα tokens χρησιμοποιήθηκαν στην πραγματικότητα για να ζητηθούν περιττά επιπλέον βήματα σύνδεσης, ακόμη και κατά την επίσκεψη ενός κατά τα άλλα δημόσια διαθέσιμου ιστοτόπου.

Οι σύνδεσμοι πληροφοριών που χρησιμοποιήθηκαν στα email της Meta είχαν την ακόλουθη δομή:

```
https://www.facebook.com/n/?privacy%2Fgenai%2F&entry_point=notification&aref=17171325
██████████&medium=email&mid=619b8c8e3dd46G20de29e4██████████&n_m=
██████████&rms=v2&irms=true
```

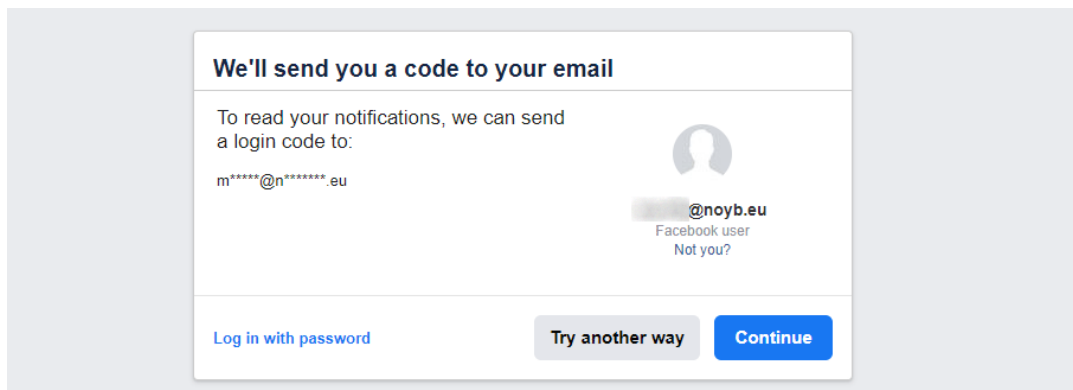
Οι σύνδεσμοι εναντίωσης που χρησιμοποιήθηκαν στα email της Meta είχαν την ακόλουθη δομή:

```
https://www.facebook.com/n/?help%2Fcontact%2F6359191084165019&aref=17171325██████████
██████████&medium=email&mid=619b8c8e3dd46G20de29e4██████████&n_m=
██████████&rms=v2&irms=true
```

Οι σύνδεσμοι email είχαν τα ακόλουθα στοιχεία:

Όνομα τιμής	Τιμή	Περιγραφή
http://...&	URL φόρμας εναντίωσης	Το κείμενο μέχρι το πρώτο «&» είναι ο σύνδεσμος προς τη φόρμα εναντίωσης, τα υπόλοιπα είναι αναγνωριστικά/τιμές
entry_point	notification	Πιθανότατα ένα αναγνωριστικό (token) παρακολούθησης στο σημείο που ένας χρήστης εισήλθε στη σελίδα
aref	17171325 ██████████	Πιθανώς μια αναφορά σε σύνδεσμο («a» όπως στο <a>")
medium	email	Τύπος επικοινωνίας (εδώ, μέσω email)
στα μέσα	619ba0d975092G5af4aca38af4 ██████████	Άγνωστο, πιθανότατα αναγνωριστικό χρήστη ή αναγνωριστικό του μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που στάλθηκε στον χρήστη ("MID")
n_m	██████████	Η διεύθυνση email του λογαριασμού χρήστη
rms	v2	Άγνωστο
irms	boolean (true / false)	Άγνωστο

Εάν ένας χρήστης έκανε κλικ στον σύνδεσμο στο email χωρίς να συνδεθεί, η Meta μπορούσε να γνωρίζει τη διεύθυνση email του χρήστη, δείχνοντας ότι ο παραπάνω εξατομικευμένος σύνδεσμος μετέφερε στην πραγματικότητα όλα τα απαραίτητα δεδομένα για τη σύνδεση μιας εναντίωσης με τον λογαριασμό χρήστη:



Στιγμιότυπο οθόνης: Εξατομικευμένο αίτημα σύνδεσης, που δείχνει το email ενός υπαλλήλου της noyb όταν κάνει κλικ στον σύνδεσμο εναντίωσης σε ένα "καθαρό" πρόγραμμα περιήγησης. Απαιτείται ακόμα σύνδεση και εισαγωγή email στα επόμενα βήματα.

Ενώ αυτά τα διακριτικά δείχνουν ότι η Meta εξατομίκευε πραγματικά συνδέσμους και είχε τις τεχνικές επιλογές, δεν τις χρησιμοποίησε για να κάνει την άσκηση εναντίωσης ευκολότερη - με ένα μόνο κλικ (όπως συνδέσμους «απεγγραφής» σε όλα τα ενημερωτικά δελτία που αποτελούν ισοδύναμη εναντίωση σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 2 ΓΚΠΔ, που φέρουν το αναγνωριστικό χρήστη, τη διεύθυνση email ή ένα μοναδικό διακριτικό κωδικοποιημένο στον σύνδεσμο).

➔ Η Meta δεν παρέιχε ούτε την επιλογή του opt-out με ένα click (παρόμοια με τους συνδέσμους «απεγγραφής»).

Αναλυτικότερα στον «σύνδεσμο πληροφοριών»:

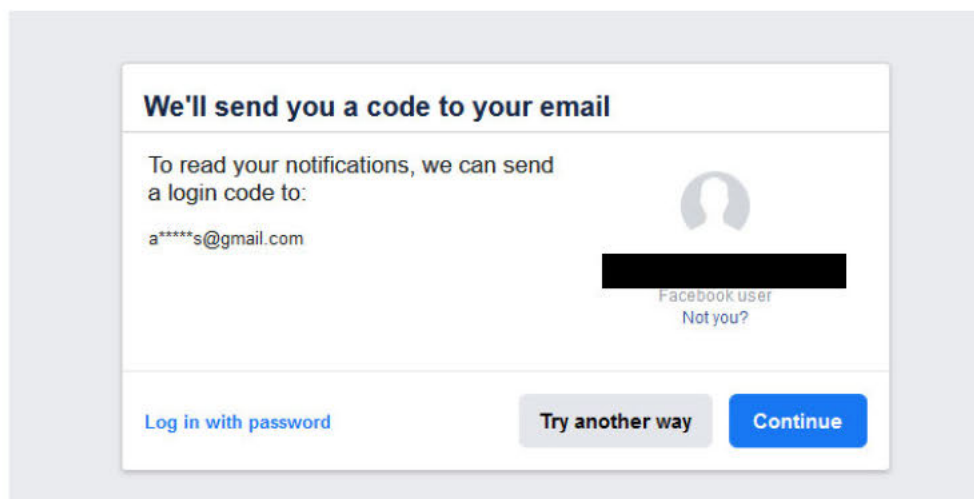
Το ενημερωτικό email είχε έναν σύνδεσμο προς τις γενικές πληροφορίες σχετικά με τα νέα συστήματα AI της Meta στο <https://www.facebook.com/privacy/genai/>.

Ωστόσο, εάν χρησιμοποιείται ο σύνδεσμος από το email, τα πρόσθετα αναγνωριστικά (ίδετε παραπάνω στο 1.6.3) οδηγούν σε μια «σελίδα σύνδεσης» (ίδια με το παραπάνω στιγμιότυπο οθόνης) - απαιτώντας σύνδεση για δεύτερη φορά για να μπορέσει ο χρήστης να δει τις πληροφορίες απορρήτου, που κατά τα άλλα είναι δημόσια διαθέσιμες.

Τα υποκείμενα των δεδομένων προωθήθηκαν σε μια διεύθυνση URL όπως η παρακάτω αντί για τη σελίδα πληροφοριών:

```
https://www.facebook.com/recover/initiate/?privacy_mutation_token=eyJ0eXBIIjo1LCJjcmVhdGlvbl90aW1IjoxNzE3NTc5MTgzfQ%3D%3D&cuid=AYgFDYEAU [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]&ars=bypass_login_deny_smart_recommendation&ram=email&lara_product=lara_bypass_log
in_fail_loop
```

Η σελίδα που είδε ο χρήστης ήταν ισοδύναμη με το στιγμιότυπο οθόνης της σελίδας στο 1.6.3 παραπάνω:



Στιγμιότυπο οθόνης: Αίτημα σύνδεσης κατά την επίσκεψη στη σελίδα πληροφοριών μέσω του συνδέσμου που αποστέλλεται στον λογαριασμό του καταγγέλλοντος.

➔ Η Meta απαιτούσε πρόσθετη σύνδεση μόνο για να διαβάσει τις βασικές πληροφορίες σχετικά με τις αλλαγές στην πολιτική απορρήτου σε μια κατά τα άλλα δημόσια σελίδα.

Πιο αναλυτικά για τον σύνδεσμο «εναντίωσης»: Δεν υπάρχει επιλογή «ενός κλικ».

Συνήθως οι υπεύθυνοι επεξεργασίας εφαρμόζουν την επιλογή «ενός κλικ», π.χ. για τη χορήγηση συγκατάθεσης, αλλά και για την απεγγραφή ένα ενημερωτικό δελτίο. Αυτό γίνεται ακριβώς μέσω των ίδιων ακριβώς αναγνωριστικών όπως στον παραπάνω σύνδεσμο Meta, παρέχοντας ένα «token» που κωδικοποιεί το συγκεκριμένο υποκείμενο δεδομένων και επιτρέπει στον διακομιστή να γνωρίζει (με ένα κλικ) ότι ένας συγκεκριμένος χρήστης έχει απεγγραφεί ή έχει χορηγήσει τη συγκατάθεσή του. Τότε δεν χρειάζεται να συνδεθεί για να ασκήσετε τα δικαιώματα ΓΚΠΔ.

Παρά την τεχνική δυνατότητα της εναντίωσης του «ενός κλικ», η Meta ζητά επίσης από τους χρήστες να συνδεθούν (δείτε στιγμιότυπο οθόνης στο 1.6.3 παραπάνω) όταν θέλουν να υποβάλουν εναντίωση.

Ειδικά επειδή οι χρήστες ενδέχεται να λάβουν το email σε μια συσκευή (σταθερός υπολογιστής έναντι τηλεφώνου) ή μέσω (πρόγραμμα περιήγησης έναντι εφαρμογής) που διαφέρει από την κανονική χρήση των υπηρεσιών Meta, πολλοί χρήστες πιθανότατα θα πρέπει να βρουν τον κωδικό πρόσβασης για να συνδεθούν, τον οποίο δεν χρειάζονται ποτέ μετά τη ρύθμιση αφού ανοίξουν την εφαρμογή. Αυτή η ανάγκη σύνδεσης αποθάρρυνε περαιτέρω την εναντίωση.

➔ Παρά το γεγονός ότι έχει τα τεχνικά μέσα για να παρέχει μία εναντίωση «ενός κλικ» (όπως μια «απεγγραφή» από ενημερωτικό δελτίο), η Meta χρησιμοποίησε αυτά τα τεχνικά μέσα για να απαιτήσει και άλλη σύνδεση.

➔ Είναι γνωστό ότι τα αιτήματα σύνδεσης είναι ένας άλλος σημαντικός λόγος για τον οποίο οι χρήστες «αποσύρονται» από μια αλληλεπίδραση.

1.6.4. Απαίτηση επιστροφής και εκ νέου επιλογής του συνδέσμου στο email

Αφού συνδέθηκαν, όπως ζητούσε η Meta για να χορηγήσει πρόσβαση στο έντυπο εναντίωσης, στα υποκείμενα των δεδομένων δεν εμφανίστηκε η φόρμα, αλλά αντ' αυτού ανακατευθύνθηκαν στη «ροή ειδήσεων».

Ως εκ τούτου, τα υποκείμενα των δεδομένων έπρεπε να επιστρέψουν στο email και να κάνουν κλικ στον σύνδεσμο για δεύτερη φορά (ενώ αυτή τη φορά ήταν συνδεδεμένα) για να φτάσουν στη φόρμα.

➔ Η ροή οδήγησε το υποκείμενο δεδομένων σε μια σελίδα διαφορετική από τη φόρμα εναντίωσης.

1.7. Παραπλανητική ηλεκτρονική φόρμα για την άσκηση του δικαιώματος εναντίωσης

Η υπερβολική χρήση «σκοτεινών προτύπων» από τη Meta για να ελαχιστοποιήσει τον αριθμό των υποκειμένων των δεδομένων που θα ασκούσαν το δικαίωμά τους να εναντιωθούν συνεχίστηκε επίσης στην ηλεκτρονική φόρμα:

1.7.1. Απαίτηση παροχής εντελώς άσχετων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Ενώ το άρθρο 12 παρ. 2 ΓΚΠΔ απαιτεί από τους υπεύθυνους επεξεργασίας να «διευκολύνουν» την άσκηση των δικαιωμάτων — συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος εναντίωσης σύμφωνα με το άρθρο 21 ΓΚΠΔ — και το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. γ' ΓΚΠΔ απαιτεί ελαχιστοποίηση των δεδομένων, η Meta φαίνεται να έχει σχεδιάσει τη φόρμα εναντίωσης με σκοπό την αποθάρρυνση των υποκειμένων των δεδομένων απαιτώντας εντελώς άσχετες πληροφορίες:

Επανακαταχώριση γνωστών & άσχετων στοιχείων χώρας

Προκειμένου να εναντιωθεί, ο χρήστης έπρεπε να συνδεθεί για να επιβεβαιώσει ότι κατοικεί σε μια χώρα που έχει δικαίωμα εναντίωσης – από τη σύνδεση, η Meta γνωρίζει ήδη ότι ένα υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα εναντίωσης.¹⁷

Η Meta αναφέρει επίσης ότι εκχωρεί μια δικαιοδοσία σε κάθε λογαριασμό χρήστη (καθώς υποστηρίζει ότι οι χρήστες εντός της ΕΕ/ του ΕΟΧ ελέγχονται από τη Meta Platforms Ireland Limited ενώ άλλοι χρήστες ελέγχονται από τη Meta USA)¹⁸ και το άρθρο 3 του ΓΚΠΔ καθιστά σαφές ότι κάθε υποκείμενο δεδομένων του οποίου τα δεδομένα

¹⁷Εάν οι χρήστες δεν ήταν συνδεδεμένοι, είδαν μια οθόνη που λέει «Αυτή η φόρμα είναι διαθέσιμη μόνο σε άτομα σε ορισμένες περιοχές που έχουν ενεργό λογαριασμό Instagram. Βεβαιωθείτε ότι έχετε συνδεθεί στον λογαριασμό σας στο Instagram και, στη συνέχεια, προσπαθήστε ξανά».

¹⁸Δείτε την Πολιτική Απορρήτου της Meta https://www.facebook.com/privacy/policy/?section_id=13-HowToContactMeta, ενότητα «Πώς μπορείτε να επικοινωνήσετε με τη Meta αν έχετε απορίες».

υποβάλλονται σε επεξεργασία από οντότητα εντός της ΕΕ/ του ΕΟΧ εμπίπτει στον ΓΚΠΔ. Επομένως, η Meta γνωρίζει από κάθε λογαριασμό χρήστη εάν εμπίπτει στον ΓΚΠΔ ή όχι.

Και για τους δύο λόγους, η Meta δεν χρειαζόταν να γνωρίζει την ακριβή χώρα στην οποία κατοικεί το υποκείμενο των δεδομένων για να επεξεργαστεί την εναντίωση.

➔ *Η υποχρεωτική επιλογή χώρας φαίνεται να έχει μοναδικό σκοπό να αποθαρρύνει τα υποκείμενα των δεδομένων από τη συμπλήρωση της φόρμας.*

Επανεισαγωγή γνωστών και άσχετων στοιχείων email

Όπως φαίνεται παραπάνω (δείτε την περιγραφή των διακριτικών συνδέσμων στην ενότητα 1.6.3 παραπάνω), η Meta μοιράζεται ήδη τη διεύθυνση email με τα συστήματά της όταν ένα υποκείμενο των δεδομένων κάνει κλικ στον σύνδεσμο. Επιπλέον, η Meta έχει μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για κάθε χρήστη που βρίσκεται στο αρχείο (πράγματι, ο καταγγέλλων έλαβε ένα email από τη Meta αρχικά) και οι χρήστες πρέπει να συνδεθούν για να φτάσουν ακόμη και στη φόρμα. Επομένως, δεν υπάρχει κανένας λόγος να αναγκάζονται οι χρήστες να πληκτρολογούν τη διεύθυνση email άλλη φορά.

➔ *Η υποχρεωτική καταχώριση μιας διεύθυνσης email φαίνεται να έχει μοναδικό σκοπό να αποθαρρύνει τα υποκείμενα των δεδομένων από τη συμπλήρωση της φόρμας.*

Υποχρέωση αιτιολόγησης της εναντίωσης

Ενώ το άρθρο 21 παρ. 1 του ΓΚΠΔ επιτρέπει στους υπεύθυνους επεξεργασίας να απαιτούν «λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή τους» για να επεξεργαστούν μια εναντίωση, τα περισσότερα υποκείμενα των δεδομένων δεν θα γνωρίζουν ποιους λόγους πρέπει να υποστηρίξουν εδώ, καθώς δεν είναι δικηγόροι και δεν είναι εξοικειωμένοι με την έννοια των έννομων συμφερόντων και την αλληλεπίδραση του άρθρου 6 παρ. 1 στοιχ. στ' με το άρθρο 21 ΓΚΠΔ.

Επιπλέον, η Meta δεν έχει αποκαλύψει την στάθμισή της για το «έννομο συμφέρον» σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ, γεγονός που καθιστά (ακόμη και για καλά εκπαιδευμένους δικηγόρους) αδύνατο να γνωρίζουν εάν ένας συγκεκριμένος παράγοντας όντως έχει ήδη ληφθεί υπόψη ή όχι και ως εκ τούτου είναι ένας «λόγος που σχετίζεται με την ιδιαίτερη κατάστασή του».

Όπως περιγράφεται στο σημείο 1.7.2. παρακάτω, φαίνεται εντελώς άσχετο το τι εισήγαγε ένα υποκείμενο των δεδομένων σε αυτό το πεδίο – αποδεικνύοντας επιπλέον ότι η Meta χρησιμοποίησε αυτό το πεδίο μόνο ως αποτρεπτικό.

➔ *Η υποχρεωτική παροχή «λόγων [εναντίωσης]» φαίνεται να έχει μοναδικό σκοπό να αποθαρρύνει τα υποκείμενα των δεδομένων από τη συμπλήρωση της φόρμας.*

1.7.2. Ψεύτικη διαδικασία «εξέτασης»

Τα άτομα που εναντιώθηκαν ανέφεραν συστηματικά ότι η εναντίωση «έγινε δεκτή» αμέσως – συνήθως μέσα σε ένα λεπτό. Σε μια δοκιμή από τη *noyb*, εναντιώσεις για συγκεκριμένο λόγο σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, όπως «δεν υπάρχει λόγος» εγκρίθηκαν εντός 50 δευτερολέπτων. Δεν υπάρχουν δημόσιες αναφορές για εναντιώσεις που δεν εγκρίθηκαν από τη Meta.

Συνολικά, αυτό υποδηλώνει ότι η περίπλοκη φόρμα και η ανάγκη να δικαιολογηθεί η εναντίωση δεν απαιτούνταν για μία ουσιαστική εξέταση από τη Meta, αλλά αντίθετα χρησίμευσαν μόνο ως «σκοτεινό μοτίβο» για να αποθαρρύνουν τα υποκείμενα των δεδομένων να υποβάλουν εναντίωση.

➔ Η υποτιθέμενη «εξέταση» φαίνεται να είναι μια απλή αυτόματη έγκριση, πράγμα που σημαίνει ότι ένα απλό κλικ ενός κουμπιού θα ήταν αρκετό για την «εναντίωση» σύμφωνα με το άρθρο 21 του ΓΚΠΔ.

1.7.3. Επισκόπηση της διαδικασίας opt-out ως «χοάνη μετατροπής» μέσω email

Όταν σχεδιάζονται οι ροές αλληλεπίδρασης των χρηστών, συνήθως απεικονίζονται ως μία «χοάνη» στην οποία αναλύεται κάθε κλικ και βήμα. Οι σχεδιαστές UI/UX γενικά κάνουν ό,τι μπορούν για να αποφύγουν τυχόν βήματα που μπορεί να μην είναι απολύτως απαραίτητα, καθώς κάθε βήμα σημαίνει «απώλεια» χρηστών.

Συνολικά, η Meta εισήγαγε 11 βήματα (!) για την υποβολή εναντίωσης σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 1 ΓΚΠΔ, όταν αυτό θα μπορούσε να είχε γίνει με ένα μόνο κουμπί εξαίρεσης (opt-out) στο email ή στην εφαρμογή.

Όταν η ροή εναντίωσης της Meta αντιστοιχίζεται ως μια τέτοια «χοάνη μετατροπής», γίνεται προφανές ότι η Meta έχει κάνει τα πάντα για να προσθέσει περισσότερα (άχρηστα, βαρετά ή παραπλανητικά) βήματα (με κόκκινο παρακάτω) σε μια προσπάθεια να μην ασκήσουν τα υποκείμενα των δεδομένων το δικαίωμα εναντίωσής τους:



Επισκόπηση: Η «χοάνη» εναντίωσης της Meta έχει σχεδιαστεί για να αποτρέπει τα υποκείμενα των δεδομένων, απεικόνιση στα αγγλικά.

Είναι οδυνηρά προφανές ότι η Meta έχει κάνει κάθε βήμα για να διασφαλίσει ότι λαμβάνει έναν ελάχιστο αριθμό αντιρρήσεων χρησιμοποιώντας μη ελκυστική γλώσσα, κακή σχεδίαση UI/UX και άχρηστα πρόσθετα βήματα – το αντίθετο από τη «διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων».

1.7.4. Απλή εναλλακτική για την άσκηση εναντίωσης με φιλικό προς τον χρήστη τρόπο

Συνολικά, η εναντίωση θα μπορούσε να είχε υποβληθεί με το πάτημα ενός μόνο κουμπιού στο ίδιο το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (όπως π.χ. οι περισσότεροι σύνδεσμοι «απεγγραφής» σε ενημερωτικά δελτία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 3 του ΓΚΠΔ). Όπως φαίνεται στην ενότητα 1.6.2 παραπάνω, η Meta χρησιμοποιεί συχνά τέτοια καθαρά μεγάλα μπλε κουμπιά όπως CTA στα προωθητικά email.

➔ *Η Meta έχει κάνει σκόπιμα την πρόσβαση στη φόρμα σημαντικά πιο περίπλοκη, όπως είναι απαραίτητο.*

1.8. Κρυφή και απαράδεκτη δεύτερη εναντίωση για τη χρήση δεδομένων τρίτων

Τέλος, θέλουμε να τονίσουμε ότι η Meta συνδέθηκε μόνο με μια φόρμα που επιτρέπει στους χρήστες να εναντιωθούν στη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται απευθείας στα συστήματα της Meta.

Μόνο η τρίτη παράγραφος από το τέλος της μακροσκελούς παράθεσης πληροφοριών στον σύνδεσμο <https://www.facebook.com/privacy/genai/> παρείχε έναν δεύτερο σύνδεσμο προς μια δεύτερη φόρμα που διατίθεται στη διεύθυνση <https://www.facebook.com/help/contact/510058597920541>, η οποία επέτρεπε στους χρήστες να εναντιωθούν στη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από εξωτερικές πηγές. Δεδομένου ότι αυτή η δεύτερη φόρμα εισήχθη μόνο στο τέλος της πολιτικής απορρήτου, φαίνεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των υποκειμένων των δεδομένων δεν συνειδητοποίησε ποτέ ότι υπήρχαν δύο φόρμες.

Ακόμη και όταν αυτή η φόρμα θα γινόταν αντιληπτή από τα υποκείμενα των δεδομένων, είναι βασικά άχρηστη, καθώς απαιτεί:

- από το υποκείμενο των δεδομένων να βρει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης,
- να αποδείξει ότι βρήκε ένα τέτοιο αποτέλεσμα και να μεταφορτώσει ένα στιγμιότυπο οθόνης ενός τέτοιου αποτελέσματος και
- μια εξήγηση για το «πρόβλημα» και «το αίτημα».

Φαίνεται να μην υπάρχει επιλογή εναντίωσης στη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «τρίτων» σε σύνολα δεδομένων εκπαίδευσης, όταν αυτά τα σύνολα δεδομένων εκπαίδευσης βασίζονται σε ιστοσυγκομιδή («web scraping») ή σε οποιαδήποτε μορφή εξωτερικών πηγών δεδομένων ή δεδομένων «τρίτων».

→ *Η Meta δεν έχει ενημερώσει τους χρήστες για τη δεύτερη φόρμα σχετικά με τα δεδομένα τρίτων. Ακόμη και όταν οι χρήστες μπορούσαν να βρουν τη φόρμα για την «εναντίωση σε σχέση με σύνολα δεδομένων τρίτων», η Meta δεν θα τους επέτρεπε να εναντιωθούν στη χρήση των προσωπικών τους δεδομένων για σκοπούς εκπαίδευσης: θα τους επέτρεπε μόνο να διαμαρτυρηθούν για αποτελέσματα που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.*

2. ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΚΠΔ

2.1. Έλλειψη νομικής βάσης σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ

Η χρήση οποιωνδήποτε δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την εκπαίδευση ενός μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης είναι ξεκάθαρα «επεξεργασία» δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 του ΓΚΠΔ, το οποίο απαιτεί «νομική βάση» σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, καθώς η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι εξ ορισμού παράνομη βάσει του ΓΚΠΔ.

Η Meta φαίνεται να βασίζεται σε υποτιθέμενα υπέρτατα «έννομα συμφέροντα» σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ για να δικαιολογήσει τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (συμπεριλαμβανομένων αναρτήσεων, εικόνων, φιλιών, likes, παρακολούθησης σελίδων, επισκέψεων σε σελίδες τρίτων, τρίτων δεδομένα μερών ή μηνύματα που ανταλλάσσονται με επιχειρήσεις) περίπου 400 εκατομμυρίων υποκειμένων δεδομένων εντός της ΕΕ/του ΕΟΧ.

2.2. Η υφιστάμενη νομολογία στην υπόθεση C-252/21 Bundeskartellamt είναι απολύτως ξεκάθαρη

Μας εκπλήσσει το γεγονός ότι η Meta υποστηρίζει σοβαρά ότι έχει «έννομο συμφέρον» να χρησιμοποιεί όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περίπου 400 εκατομμυρίων χρηστών της ΕΕ/ΕΟΧ, όταν το ΔΕΕ πρόσφατα, ρητά και ξεκάθαρα διαπίστωσε στην υπόθεση C-252/21 *Bundeskartellamt* ότι η Meta δεν έχει καν «έννομο συμφέρον» να χρησιμοποιεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για διαφήμιση.

Φαίνεται μάλλον προφανές ότι η εσωτερική επεξεργασία για (προσωρινή, αναστρέψιμη και κάπως ρευστή) διαφήμιση είναι σαφώς μικρότερη παρέμβαση στα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων, παρά η μη αναστρέψιμη εισαγωγή των προσωπικών τους δεδομένων σε απροσδιόριστη «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης» χωρίς κανέναν περιορισμό του σκοπού και με έναν άγνωστο αριθμό παραληπτών που θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που λαμβάνονται σε ένα τέτοιο σύστημα.

➔ *Δεδομένου ότι το ΔΕΕ έχει σαφώς την άποψη ότι η χρήση για εξατομικευμένη διαφήμιση δεν αποτελεί «έννομο συμφέρον», είναι οδυνηρά προφανές ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με νέα μέσα για οποιονδήποτε σκοπό (κατά πάσα πιθανότητα συμπεριλαμβανομένης της «προσωποποιημένης διαφήμισης») δεν μπορεί να είναι νόμιμη σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ.*

Για την αποφυγή αμφιβολιών, θέλουμε ωστόσο να επισημάνουμε εν συντομία ότι σύμφωνα με κάθε στοιχείο του τυπικού τεστ των 3 σταδίων σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ, η Meta:

2.3. Έλλειψη «έννομου συμφέροντος» σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ (Στάδιο 1)

Σύμφωνα με το καθιερωμένο τεστ των 3 σταδίων,¹⁹ η Meta πρέπει να ισχυριστεί και να αποδείξει ότι έχει «έννομο συμφέρον». Στην παρούσα περίπτωση, η ανάλυση αποτυγχάνει ήδη στο πρώτο βήμα, καθώς η Meta ούτε ισχυρίζεται – πόσο μάλλον αποδεικνύει – ένα τέτοιο έννομο συμφέρον:

2.3.1. Η Meta βασίζεται σε «τεχνικά μέσα» – όχι σε «έννομο συμφέρον»

Συνήθως κάθε ανάλυση «νόμιμου συμφέροντος» ξεκινά με το συμφέρον ή τον στόχο της δραστηριότητας επεξεργασίας – με άλλα λόγια τον «σκοπό» της διαδικασίας της επεξεργασίας.

Αναλογικό παράδειγμα: Εάν ο στόχος είναι να «πάμε στο Παρίσι», τότε ένα «αεροπλάνο» μπορεί να είναι ένα μέσο για την επίτευξη αυτού του στόχου. Ωστόσο, το «αεροπλάνο» δεν είναι στόχος από μόνος του, πόσο μάλλον έννομο συμφέρον.

Παράδειγμα ΓΚΠΔ: Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν μπορεί να υποστηρίζεται από την επιθυμία χρήσης συστήματος βάσης δεδομένων, σκληρού δίσκου ή λογισμικού ανάλυσης. Πρέπει να υποστηρίζεται από την ανάγκη επίτευξης ενός στόχου, σκοπού ή ενδιαφέροντος. Η Meta δεν ισχυρίζεται καν [ότι διαθέτει] κάποιο στόχο.

Όπως αναλύεται περαιτέρω στο 1.3.2 ανωτέρω, η Meta δεν κατονομάζει κανέναν σκοπό που προσπαθεί να επιτύχει μέσω συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης, αλλά προσπαθεί να παρακάμψει την κανονική ανάλυση ενός έννομου συμφέροντος δηλώνοντας απλώς έναν ολόκληρο τύπο επεξεργασίας («AI») ως τον σκοπό:

<p>Για την ανάπτυξη και βελτίωση της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης (αποκαλείται επίσης AI από τη Meta) που παρέχουμε, στα Προϊόντα μας και σε τρίτους.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Για τη δημιουργία, παροχή, υποστήριξη και διατήρηση της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης που δίνει τη δυνατότητα σε χρήστες, επιχειρήσεις και άλλους να εκφράζονται, να επικοινωνούν, να ανακαλύπτουν πληροφορίες σχετικές με τα ενδιαφέροντά τους και να αλληλεπιδρούν με αυτές.• Για την παροχή της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης σε τρίτους, συμπεριλαμβανομένων προγραμματιστών και ερευνητών.• Για την ανάπτυξη και βελτίωση της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης με ομοιόμορφο τρόπο, διασφαλίζοντας παράλληλα την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων προστασίας, π.χ. βελτιώνοντας τον τρόπο ανταπόκρισης του μοντέλου για λόγους ασφάλειας και ακρίβειας.• Για τη συλλογή σχολίων και παρατηρήσεων σχετικά με το πώς αλληλεπιδρούν οι χρήστες με την τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης και για τη βελτίωση της απόδοσής της.	<p>Τη δραστηριότητάς και τις πληροφορίες που παρέχετε εσείς</p> <ul style="list-style-type: none">• Το περιεχόμενο που δημιουργείτε, π.χ. δημοσιεύσεις, σχόλια ή ηχητικό περιεχόμενο.• Τα μηνύματα που στέλνετε ή λαμβάνετε από επιχειρήσεις, επαγγελματικούς λογαριασμούς ή το Meta (όπως από την τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης του Meta), και τα μηνύματα σε λειτουργίες που έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι δημόσια, συμπεριλαμβανομένων των μηνυμάτων και των μεταδεδομένων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.• Τις εφαρμογές και τις λειτουργίες που χρησιμοποιείτε και ποιες ενέργειες κάνετε σε αυτές. <p>Πληροφορίες από συνεργάτες, προμηθευτές και τρίτους</p>
--	--	--

Στιγμιότυπο οθόνης: Ενημέρωση για τα «έννομα συμφέροντα» από τη Meta στη νέα πολιτική απορρήτου.

¹⁹ΔΕΕ 4 Μαΐου 2017, C-13/16 (Rigas), παράγρ. 28.

Ο υποτιθέμενος σκοπός («Ανάπτυξη και βελτίωση της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης») αποτελεί εξίσου σκοπό ή έννομο συμφέρον όσο οποιοδήποτε άλλο μέσο επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (όπως «η αποθήκευση όλων των δεδομένων σε μια βάση δεδομένων», «η λειτουργία ενός κοινωνικού δικτύου», «η ανεύρεση συσχετίσεων στα δεδομένα σας» ή «για να διενεργήσουμε ανάλυση μεγάλων δεδομένων»). Αυτό που περιγράφει η Meta δεν είναι σκοπός, αλλά μέσο (βλ. π.χ. άρθρο 4 παρ. 7 ΓΚΠΔ «σκοποί και μέσα») για την επίτευξη διαφόρων σκοπών.

Ακόμα κι αν η «ανάπτυξη και βελτίωση της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης» αποτελούσε σκοπό, δεν θα αποτελούσε «συγκεκριμένο» σκοπό, όπως απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. β' του ΓΚΠΔ. Για παράδειγμα, η Wikipedia ορίζει την «τεχνητή νοημοσύνη» ως:

“Artificial intelligence (AI), in its broadest sense, is intelligence exhibited by machines, particularly computer systems.”

Σε ελεύθερη μετάφραση:

«Η τεχνητή νοημοσύνη (AI), με την ευρεία της έννοια, είναι νοημοσύνη που επιδεικνύεται από μηχανές, ιδιαίτερα συστήματα υπολογιστών.»²⁰

- ➔ Συνολικά, η απλή χρήση μιας τεχνολογίας (η χρήση ορισμένου «μέσου» σύμφωνα με τη διατύπωση του ΓΚΠΔ) δεν αποτελεί «έννομο συμφέρον».
- ➔ Η Meta προσπαθεί να καταστήσει την ίδια την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «έννομο συμφέρον».

2.3.2. Τα «έννομα συμφέροντα» που αναγνωρίζονται από τον ΓΚΠΔ είναι συνήθως αμυντικά

Τα παραδείγματα στις αιτιολογικές σκέψεις 47 έως 49 του ΓΚΠΔ είναι κατά κύριο λόγο αμυντικά έννομα συμφέροντα (όπως η ασφάλεια δικτύου, η ασφάλεια πληροφοριών ή πρόληψη απάτης). Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο νομοθέτης έχει δηλώσει ότι είναι ανοιχτός να αναγνωρίσει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ως «έννομο συμφέρον», δεδομένου ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενεργεί απλώς με αμυντικό τρόπο.

Αντίθετα, η Meta φαίνεται να θέλει να χρησιμοποιήσει επιθετικά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περίπου 400 εκατομμυρίων υποκειμένων δεδομένων εντός της ΕΕ/του ΕΟΧ για να αποσπάσει κέρδη από τα (συχνά εγκαταλειμμένα από καιρό) προφίλ κοινωνικών μέσων. Ο ΓΚΠΔ και οι αιτιολογικές του σκέψεις δεν παρέχουν ούτε υπαινίσσονται ότι αυτή η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα μπορούσε να θεωρηθεί ως έννομο συμφέρον.

²⁰Ιδείτε https://en.wikipedia.org/wiki/Artificial_intelligence

2.3.3. Το να κερδίζεις χρήματα από μόνο του δεν αποτελεί «έννομο συμφέρον»

Παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς από τους υπευθύνους επεξεργασίας, το απλό συμφέρον για την απόκτηση χρημάτων δεν είναι από μόνο του «έννομο συμφέρον», όπως φαίνεται από τις αμέτρητες αποφάσεις για την πώληση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τη χρήση για εξατομικευμένη διαφήμιση και άλλα παρόμοια.²¹

2.3.4. Η απλή εξαγωγή δεδομένων από μόνη της δεν συνιστά «έννομο συμφέρον»

Ομοίως, δεν είναι έννομο συμφέρον η απλή αγορά και συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τρίτα μέρη («μεσιτεία δεδομένων») και η χρήση εσωτερικών δεδομένων για εντελώς άσχετες νέες επιχειρηματικές ιδέες.

Εάν η απλή εξαγωγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από διάφορα συστήματα για την υποστήριξη οποιουδήποτε τύπου νέας επεξεργασίας για οποιονδήποτε απροσδιόριστο σκοπό αποτελούσε «έννομο συμφέρον», αυτό θα σήμαινε κυριολεκτικά ότι οποιοσδήποτε υπεύθυνος επεξεργασίας θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από οποιαδήποτε πηγή για οποιονδήποτε νέο σκοπό. Αυτή η αφήγηση που υποστηρίζει η Meta είναι επομένως εντελώς έξω από την κοινή κατανόηση βάσει του ΓΚΠΔ.

2.3.5. Παραβίαση των άρθρων 5, 12, 13, 17 παρ. 1 στοιχ. γ', 18, 19, 21 παρ. 1 και 25 ΓΚΠΔ

Όπως αποδεικνύεται παρακάτω (βλ. 2.6. έως 2.10.) το προτεινόμενο σύστημα AI της Meta και ο τρόπος με τον οποίο εισήχθη παραβιάζει σαφώς τουλάχιστον τα άρθρα 5 παρ. 1, 5 παρ. 2 12, 13, 17 παρ. 1 στοιχ. γ', 18, 19, 21 παρ. 1 και 25 ΓΚΠΔ. Η παραβίαση άλλων διατάξεων του ΓΚΠΔ είναι ένας άλλος σημαντικός παράγοντας και ο λόγος για τον οποίο οποιαδήποτε εξισορρόπηση συμφερόντων σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ πρέπει να αποτύχει.

Ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που βασίζεται στην παραβίαση οκτώ (!) άρθρων του ΓΚΠΔ με μια κίνηση δεν μπορεί ποτέ να θεωρηθεί «νόμιμο».

2.3.6. Συμπερίληψη «ευαίσθητων δεδομένων» σύμφωνα με το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ

Το EDPB έχει ασχοληθεί με αυτό το θέμα στις δεσμευτικές αποφάσεις 03/2022 και 04/2023, με τις οποίες ζήτησε από την ιρλανδική DPC να διερευνήσει τη χρήση δεδομένων που εμπίπτουν στο άρθρο 9 του ΓΚΠΔ από τη Meta. Όπως σίγουρα γνωρίζετε, η Meta και η DPC αντιστέκονται σε αυτήν την απόφαση και άσκησαν διαδικασίες αναίρεσης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά του ΕΣΠΔ (βλ. T-70/23 και T-129/23).

²¹Ίδετε π.χ. <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/documenten/ap-normuitleg-grondslag-gerechvaardigd-belang>

Ήδη στην αίτησή του για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-446/21, υπό [16], το Oberster Gerichtshof (Αυστρία) αναφέρει ότι «η επεξεργασία δεδομένων της Meta δεν κάνει διάκριση μεταξύ «απλών» δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και «ευαίσθητων» δεδομένων».

Το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που χρησιμοποιούνται από τη Meta για συστήματα τεχνητής νοημοσύνης. Ως εκ τούτου, σημειώνουμε ότι η Meta δεν έχει επίσης την επιλογή να βασιστεί σε ένα «έννομο συμφέρον», καθώς προσπαθεί ξεκάθαρα να επεξεργαστεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που δεν εμπίπτουν στο άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ και βασίζονται σε ένα «έννομο συμφέρον» το οποίο απλώς δεν διατίθεται από τον ΓΚΠΔ.

2.3.7. Έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ των προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων

Όπως έχει ήδη εξηγηθεί στην ενότητα 1.4.1, η Meta παραδέχεται ότι δεν είναι σε θέση να διαχωρίσει ανάμεσα στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (i.) των υποκειμένων των δεδομένων που άσκησαν εναντίωση και (ii.) στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με υποκείμενα των δεδομένων που δεν άσκησαν εναντίωση (και ότι ενδεχομένως δεν είναι καν χρήστες της Meta).

Αυτό οδηγεί στο αναπόφευκτο συμπέρασμα ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των χρηστών της Meta που άσκησαν το δικαίωμα εναντίωσης θα μπορούσαν να υποβάλλονται ακόμη σε επεξεργασία όταν αναρτώνται ή δημοσιεύονται από άλλους χρήστες. Επομένως, είναι λογικό να υποθέσουμε ότι το δικαίωμα εναντίωσης σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 1 του ΓΚΠΔ δεν μπορεί να τηρηθεί πλήρως.

Η επίκληση στο έννομο συμφέρον ως νομική βάση απαιτεί πάντα τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος εναντίωσης του υποκειμένου των δεδομένων. Καθώς αυτό δεν είναι πάντα δυνατό, ή τουλάχιστον όχι για όλα τα δεδομένα, η Meta δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ για αυτήν τη δραστηριότητα επεξεργασίας.

2.3.8. Περίληψη σχετικά με την ύπαρξη «έννομου συμφέροντος»

Το πρώτο βήμα του τεστ των 3 σταδίων αποτυγχάνει ήδη και μπορεί να συνοψιστεί ως εξής:

- ➔ Συνολικά, φαίνεται προφανές ότι η Meta ούτε ισχυρίζεται – πόσο μάλλον αποδεικνύει – ότι επιδιώκει κάποιο έννομο συμφέρον που αναγνωρίζεται βάσει του άρθρου 6 παρ. 1 στοιχ. στ' του ΓΚΠΔ.
- ➔ Η απλή χρήση μιας ευρείας κατηγορίας διαφόρων τεχνολογιών συνιστά αποκαλούμενα «μέσα» και όχι έννομο συμφέρον από μόνη της.
- ➔ Σε σύγκριση με τα έννομα συμφέροντα που κατονομάζονται στον ΓΚΠΔ ή γίνονται δεκτά στη νομολογία, η απλή εξαγωγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για χρήση για εμπορικό όφελος δεν αποτελεί «έννομο συμφέρον».

➔ Τέλος, η Meta προσπαθεί να επεξεργαστεί μια τεράστια δεξαμενή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία (τουλάχιστον εν μέρει) περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που δεν μπορούν να υποστούν επεξεργασία βάσει ενός «εννόμου συμφέροντος».

2.4. Η επεξεργασία όλων των δεδομένων για οποιονδήποτε σκοπό δεν αποτελεί αυστηρά αναγκαία επεξεργασία (Στάδιο 2)

Αλληλοεπικαλυπτόμενο σε μεγάλο βαθμό με την αρχή της ελαχιστοποίησης δεδομένων στο άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. γ' του ΓΚΠΔ και με το καθήκον προστασίας δεδομένων από το σχεδιασμό και εξ ορισμού σύμφωνα με το άρθρο 25 ΓΚΠΔ (βλ. κατωτέρω), το δεύτερο στάδιο της αξιολόγησης του ΔΕΕ για το έννομο συμφέρον απαιτεί ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι «αυστηρά αναγκαία».

Στην C-252/21 *Bundeskartellamt*, το ΔΕΕ έκρινε στην παράγραφο 108 ότι:

«απαιτείται από το αιτούν δικαστήριο να βεβαιωθεί ότι το έννομο συμφέρον το οποίο επιδιώκεται με την επεξεργασία των δεδομένων δεν είναι ευλόγως δυνατόν να πραγματοποιηθεί κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με άλλα μέσα που να θίγουν λιγότερο τις θεμελιώδεις ελευθερίες και τα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, ιδίως τα δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη»

Το ερώτημα δεν είναι εάν η επεξεργασία θα ήταν καλύτερη, ευκολότερη ή πιο βολική για τον ελεγκτή, αλλά εάν είναι «αυστηρά αναγκαία» για την επίτευξη ενός στόχου ή σκοπού. Είναι σαφές ότι η προϋπόθεση του «αυστηρά αναγκαίου» χαρακτήρα (της επεξεργασίας) δεν συντρέχει για τη Meta:

- Πρέπει να τονιστεί ότι η αξιολόγηση της αναγκαιότητας μιας συγκεκριμένης διαδικασίας επεξεργασίας είναι πολύ δύσκολη όταν οι συγκεκριμένοι σκοποί δεν αποκαλύπτονται καν. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης» δεν είναι ένας σκοπός αλλά μάλλον μια ευρεία ομάδα μέσων επεξεργασίας. Η επεξεργασία δεν μπορεί ποτέ να είναι «αναγκαία» για να επιτύχει τεχνολογικά «μέσα».
- Τούτου λεχθέντος, όποιος και αν είναι ο σκοπός, είναι πολύ απίθανο να απαιτείται αυστηρά η χρήση όλων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όλων των χρηστών εντός της ΕΕ/του ΕΟΧ (εξαιρουμένου του περιεχομένου των ιδιωτικών συνομιλιών), χωρίς να ισχύουν μέτρα ανωνυμοποίησης ή ψευδωνυμοποίησης και χρονικό περιορισμό.
- Αυτό μπορεί επίσης να αποδειχθεί από το γεγονός ότι η Meta και άλλοι έχουν ήδη αναπτύξει πολλές «τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης» χωρίς τη χρήση τόσο τεράστιων πηγών δεδομένων. Συνήθως, βασίζονταν σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες ή συγκεκριμένα, σχετικά σύνολα δεδομένων.
- Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι το γεγονός ότι μόνο ορισμένοι τύποι «τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης» απαιτούν μεγάλο όγκο δεδομένων για να εκπαιδευτούν δεν επιτρέπει στη Meta να επεξεργάζεται όλα τα τυχόν διαθέσιμα δεδομένα. Για παράδειγμα, οι «Reactive Machines» εμπίπτουν στον ορισμό της «τεχνητής νοημοσύνης» και δεν βασίζονται σε προηγούμενες εμπειρίες για τη λήψη αποφάσεων.

Επομένως, δεν μπορεί λογικά να είναι «αυστηρά αναγκαία» η χρήση όλων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για οποιαδήποτε «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης».

- ➔ Συνολικά, φαίνεται προφανές ότι η Meta επιχειρεί να επεξεργαστεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πολύ πέρα από οτιδήποτε είναι «αυστηρά απαραίτητο» για τους (μη αποκαλυπτόμενους) πιθανούς σκοπούς.
- ➔ Αυτό μπορεί επίσης να αποδειχθεί από τα πολλά υπάρχοντα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης που εκπαιδεύτηκαν και λειτουργούσαν σε πολύ μικρότερα δεδομένα.

2.5. Η Meta δεν μπορεί επίσης να ξεπεράσει το τεστ της στάθμισης (Στάδιο 3)

Ακόμη και αν η Meta επιδιώκει ένα «έννομο συμφέρον» και η επεξεργασία (όλων) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατέχει για τα υποκείμενα των δεδομένων θα ήταν «αυστηρά αναγκαία», το τρίτο στάδιο του άρθρου 6 παρ. 1 στοιχ. στ' – το συνολικό τεστ «στάθμισης» – σαφώς θα αποτύγχανε, επίσης, για τη Meta:

2.5.1. Ερμηνεία υπό το φως των άρθρων 7, 8 και 52 παρ. 1 του Χάρτη

Προφανώς, το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του Χάρτη, ιδίως καθώς το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' του ΓΚΠΔ έχει παρόμοια λειτουργία με το τεστ αναλογικότητας του άρθρου 52 παρ. 1 του Χάρτη.

- Εάν σύμφωνα με την υπόθεση C-293/12 *Digital Rights Ireland* (και πολλές επόμενες αποφάσεις του ΔΕΕ) η «απλή» αποθήκευση μεταδεδομένων επικοινωνίας για τον ιδίως σημαντικό σκοπό της εθνικής ασφάλειας δεν είναι «αναλογική», πώς μπορεί η χρήση (σχεδόν) όλων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενός κοινωνικού δικτύου περίπου 400 εκατομμυρίων χρηστών να είναι «αναλογική» για την εκπαίδευση ενός μοντέλου AI με ασαφή μελλοντική χρήση;
- Εάν στην υπόθεση C-311/18 *Schrems II* η «απλή» σάρωση δεδομένων κίνησης και η πρόσβαση σε αποθηκευμένα δεδομένα για σκοπούς εθνικής ασφάλειας παραβιάζει τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, πώς μπορεί η χρήση όλων αυτών των δεδομένων να είναι «αναλογική» κατά την εκπαίδευση ενός μοντέλου AI;
- Εάν στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-203/15 και C-698/15 *Tele2* η «απλή» τήρηση δεδομένων κίνησης και δεδομένων τοποθεσίας με σκοπό την καταπολέμηση του εγκλήματος παραβιάζει τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, πώς μπορεί η χρήση όλων αυτών των δεδομένων να είναι «αναλογική» για την εκπαίδευση ενός μοντέλου AI;

Ήδη σε σύγκριση με τη νομολογία του ΔΕΕ σχετικά με τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, φαίνεται προφανές ότι η χρήση πολύ μεγαλύτερων ποσοτήτων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για πολύ πιο ασήμαντους σκοπούς (όπως η παραγωγή μίας εικόνας τεχνητής νοημοσύνης ή η βελτίωση ενός chat bot) δεν μπορεί να είναι αναλογική σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη και, κατά συνέπεια, δεν είναι επίσης αναλογική σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' του ΓΚΠΔ.

2.5.2. Παράνομη αρχική συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Οποιαδήποτε στάθμιση συμφερόντων πρέπει ήδη να αποτύχει, επειδή η Meta δεν είχε σε μεγάλο βαθμό καμία νομική βάση για την αρχική συλλογή μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που όπως φαίνεται έχει χρησιμοποιήσει για την εκπαίδευση ενός μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης. Αναλυτικότερα:

- Πριν από την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ στις 25.5.2018, η Meta βασιζόταν στη συγκατάθεση βάσει του άρθρου 7 στοιχ. α) της Οδηγίας 95/46. Ωστόσο, αυτή η συγκατάθεση ήταν ομαδοποιημένη, βασισμένη στην απλή χρήση του ιστότοπου (χωρίς «opt-in») και απείχε σαφώς από το να είναι σύμφωνη με το άρθρο 4 παρ. 11 του ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, η Meta δεν μπορεί να βασιστεί στη συγκατάθεση που έχει λάβει από τα υποκείμενα των δεδομένων έως τις 25.5.2018 για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Δεδομένων των αποφάσεων EDPB 03/2022 και 04/2022, καθώς και της απόφασης του ΔΕΕ στην υπόθεση C252/21 *Bundeskartellamt*, είναι σαφές ότι η Meta δεν διέθετε την κατάλληλη νομική βάση για τη συλλογή μεγάλων τμημάτων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έλαβε μεταξύ 25.5.2018 και τουλάχιστον μέχρι την 01.11.2023 οπότε η Meta πέρασε στο “pay or okay”.
- Η Meta βασίζεται πλέον σε ένα μοντέλο “pay or ok”, το οποίο φαίνεται να είναι εξίσου παράνομο υπό το πρίσμα της Γνώμης EDPB 08/2024 της 17.04.2024.

Ως εκ τούτου, σημειώνουμε ότι μεγάλες ποσότητες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που χρησιμοποιούνται τώρα για την εκπαίδευση του μοντέλου ΑΙ της Meta δεν ελήφθησαν ποτέ νόμιμα και επομένως ενδέχεται να μην υποβληθούν σε περαιτέρω επεξεργασία. Αυτός ο παράγοντας από μόνος του θα ήταν συνήθως ένας λόγος για τον οποίο δεν είναι δυνατό να βρεθεί υπέρτατο έννομο συμφέρον (για περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων που αποκτήθηκαν παράνομα).

2.5.3. Εξαιρετικά μεγάλος και απεριόριστος όγκος δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Επιπλέον, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που πρόκειται να υποβληθούν σε επεξεργασία από τη Meta υπερβαίνουν κατά πολύ κάθε «δεξαμενή δεδομένων» που χρησιμοποιήθηκε ποτέ για παρόμοιους σκοπούς:

- Η επεξεργασία αφορά όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από τη στιγμή που ο καταγγέλλων εγγράφηκε στην υπηρεσία – που εκτείνεται για μεγάλο χρονικό διάστημα και περιλαμβάνει διαγραμμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα,²² αρχειοθετημένα δεδομένα και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα άλλων χρηστών. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποθηκεύονται με τη Meta μπορεί να ανέρχονται σε χιλιάδες σελίδες Α4 ανά μεμονωμένο χρήστη μέσα σε λίγα μόλις χρόνια.²³
- Τέτοιες πληροφορίες μπορεί να περιέχουν ευαίσθητες πληροφορίες που αποκαλύπτουν πολιτικές τάσεις, οικονομικό υπόβαθρο, σεξουαλικό προσανατολισμό

²²Ίδετε π.χ. http://europe-v-facebook.org/removed_content.pdf

²³Ίδετε π.χ. τη μαυρισμένη (συντομότερη) έκδοση των 1.220 σελίδων που παρασχέθηκαν στον Max Schrems το 2011: <http://europe-v-facebook.org/msb2.pdf>

ή προβλήματα υγείας, ποινικά αδικήματα, γεγονότα στα οποία συμμετείχαν άτομα ή δεδομένα παιδιών.

- Η επεξεργασία αφορά επίσης δεδομένα online παρακολούθησης που συλλέγει η Meta σε τρίτες σελίδες, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αναρτήθηκαν από άλλους (ιδιώτες και επιχειρήσεις) και παρόμοια.
- Ήδη το 2014, η Meta ανέφερε ότι διατηρεί 300 Petabyte δεδομένων και προσθέτει άλλα 4 Petabyte την ημέρα.²⁴ Τώρα, δέκα χρόνια αργότερα, αυτοί οι αριθμοί έχουν αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό.

Σε σύγκριση με τυπικά παραδείγματα υπέρτερου «εννόμου συμφέροντος» (π.χ. απλή αποθήκευση εικόνων CCTV για περιορισμένο χώρο και χρόνο ή τήρηση διεύθυνσης IP για λόγους ασφαλείας), η Meta προβαίνει σε επεξεργασία εντελώς ανήκουστων διαστάσεων για απροσδιόριστους μελλοντικούς σκοπούς.

2.5.4. Σε μεγάλο βαθμό μη δημόσια προσωπικά δεδομένα

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζεται η Meta είναι σε μεγάλο βαθμό δεδομένα από ιδιωτικές αναρτήσεις, ιδιωτικά κοινοποιημένες φωτογραφίες, ιδιωτικές εκδηλώσεις ή η ένδειξη «μου αρέσει» ή η «παρακολούθηση» θεμάτων και σελίδων που δεν είναι ορατά στο ευρύ κοινό και συχνά ούτε καν σε «φίλους» στα κοινωνικά δίκτυα.

Στην C-252/21 *Bundeskartellamt*, το ΔΕΕ έκρινε στις παραγράφους 84 και 85 ότι ακόμη και σχεδόν δημόσιες πληροφορίες δεν αποτελούν «έντιμο παιχνίδι» και γενικά προστατεύονται από τον ΓΚΠΔ:

«[...] το άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι, όταν ο χρήστης ηλεκτρονικού μέσου κοινωνικής δικτύωσης επισκέπτεται ιστοτόπους ή εφαρμογές που σχετίζονται με μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, ο χρήστης δεν δημοσιοποιεί προδήλως, κατά την έννοια της πρώτης από τις διατάξεις αυτές, τα σχετικά με την επίσκεψή του δεδομένα τα οποία συλλέγονται από την επιχείρηση εκμετάλλευσης του κοινωνικού δικτύου μέσω cookies ή παρόμοιων τεχνολογιών αποθήκευσης.

85 Όταν εισάγει δεδομένα σε τέτοιους ιστοτόπους ή σε τέτοιες εφαρμογές ή όταν κλικάρει στις εκεί ενσωματωμένες επιλογές τύπου «Μου αρέσει» ή «Κοινοποίηση» ή στα πεδία όπου μπορεί να ταυτοποιηθεί από τον ιστότοπο ή την εφαρμογή χρησιμοποιώντας, ως αναγνωριστικά, τους κωδικούς σύνδεσης στον λογαριασμό του στο κοινωνικό δίκτυο, τον αριθμό τηλεφώνου ή την ηλεκτρονική του διεύθυνση, ο χρήστης δεν δημοσιοποιεί προδήλως κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχείο ε', τα δεδομένα τα οποία εισάγονται κατ' αυτόν τον τρόπο ή προέρχονται από το κλικάρισμα των επιλογών, παρά μόνο σε περίπτωση που έχει εκ των προτέρων εκφράσει ρητώς την επιλογή του, ενδεχομένως βάσει μιας εξατομικευμένης παραμετροποίησης που γίνεται εν πλήρει επιγνώσει, να καταστούν τα δεδομένα τα οποία τον αφορούν δημοσίως προσβάσιμα σε απεριόριστο αριθμό προσώπων».

Παρόμοιες δηλώσεις μπορούν να βρεθούν στα C-362/14 *Schrems I*, C-311/18 *Schrems II* ή C468/10 *Asnef*, όπου το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένα ότι προστατεύονται τα μη δημόσια δεδομένα, ιδίως τα δεδομένα επικοινωνίας και τα δεδομένα περιεχομένου. Είναι προφανές ότι η Meta (που διαχειρίζεται ένα «κοινωνικό δίκτυο») χρησιμοποιεί

²⁴Ιδείτε <https://research.facebook.com/blog/2014/10/facebook-s-top-open-data-problems/>

κατά κύριο λόγο «δεδομένα επικοινωνίας» ή/και «δεδομένα περιεχομένου» για τις σχετικές δραστηριότητες επεξεργασίας.

2.5.5. Τεχνολογία υψηλού κινδύνου με τακτικά προβλήματα

Στην τρέχουσα κατάσταση τους, τα συστήματα AI εξακολουθούν να είναι μια αναπόδευκτη και υποθετική τεχνολογία. Αυτό αυξάνει τους κινδύνους για τα υποκείμενα των δεδομένων με τεράστιο τρόπο. Δεδομένου ότι η Meta δεν εξηγεί επίσης για ποιο σκοπό θα χρησιμοποιηθεί το σύστημα τεχνητής νοημοσύνης, οποιοδήποτε προϊόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ενάντια στα συμφέροντα ενός υποκειμένου των δεδομένων ή μπορεί να προκαλέσει σφάλματα που οδηγούν σε πραγματικές συνέπειες για το υποκείμενο των δεδομένων.

Αυτό δεν είναι μόνο θεωρητικό, αλλά σε μεγάλο βαθμό οι τίτλοι ειδήσεων των τελευταίων ετών. Για να αναφέρουμε μόνο μερικά (από τα πολλά) παραδείγματα:

- Η Microsoft έπρεπε να απενεργοποιήσει ένα chatbot AI αφού «μεταμορφώθηκε σε Ναζί».²⁵
- Η Google απέσυρε τη λειτουργία AI Search λόγω αμέτρητων σφαλμάτων.²⁶
- Το Facebook χρειάστηκε να κλείσει τα bots τεχνητής νοημοσύνης αφού μιλούσαν μεταξύ τους στη δική τους γλώσσα, που δεν ήταν πλέον κατανοητή από τον άνθρωπο.²⁷
- Το OpenAI χρησιμοποιούσε τα συστήματά του για phishing και απάτες.²⁸
- Η Καλιφόρνια έχει απαγορεύσει τα «αυτοοδηγούμενα» αυτοκίνητα, μετά από τακτικά προβλήματα.²⁹

Ενώ είμαστε σίγουροι ότι τα συστήματα θα βελτιωθούν και αυτή είναι γενικά μια καλή εξέλιξη, η έλλειψη ακριβών αποτελεσμάτων (βλ. άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. δ' ΓΚΠΔ) και η συνολική ασαφής ισχύς και χρήση τέτοιων συστημάτων κάνει τον καταγγέλλοντα να φοβάται ότι έχει τα δικά της δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που εισήχθησαν σε ένα τέτοιο σύστημα που μπορεί αργότερα να χρησιμοποιηθούν και εναντίον του καταγγέλλοντος.

Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αντίθετη προς τα συμφέροντα του υποκειμένου των δεδομένων είναι ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που οδηγεί σε αρνητικό αποτέλεσμα σε οποιοδήποτε τεστ εξισορρόπησης.

²⁵Ιδείτε <https://www.cbsnews.com/news/microsoft-shuts-down-ai-chatbot-after-it-turned-into-racist-nazi/>

²⁶Ιδείτε <https://www.nytimes.com/2024/06/01/technology/google-ai-overviews-rollback.html>

²⁷Ιδείτε <https://www.firstpost.com/tech/news-analysis/facebook-researchers-shut-down-ai-bots-that-started-speaking-in-a-language-unintelligible-to-humans-3876197.html>

²⁸Ιδείτε <https://tech.co/news/chatgpt-ai-scams-watch-out-avoid#phishing>

²⁹Ιδείτε <https://slate.com/business/2023/10/cruise-suspended-california-robotaxis-self-driving-cars-san-francisco.html>

2.5.6. Δεν υπάρχει δικαίωμα εναντίωσης από τη στιγμή που χρησιμοποιηθούν προσωπικά δεδομένα ("No way back")

Όπως περιγράφεται παραπάνω στο 1.5, η ίδια η Meta λέει ότι οποιαδήποτε αντίρρηση μπορεί να αφορά μόνο τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «στο εξής». Σε αντίθεση με τα άρθρα 17 παρ. 1 στοιχ. γ', 19 και 21 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, αυτό σημαίνει ότι, ενώ δεν επιτρέπεται η εισαγωγή νέων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης, η Meta δεν προβλέπει τρόπο διαγραφής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στα οποία είχε ήδη εκπαιδευτεί η «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης». Αυτό είναι το ξεκάθαρο αντίθετο του «δικαιώματος στη λήθη», το οποίο εξ ορισμού απαιτεί επίσης τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκτήθηκαν προηγουμένως.

Το γεγονός ότι η χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φαίνεται να είναι (τεχνικά) μη αναστρέψιμη παραβιάζει το δικαίωμα εναντίωσης σε οποιαδήποτε μελλοντική επεξεργασία βάσει του άρθρου 21 του ΓΚΠΔ.

Στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C26/22 και C64/22 *SCHUFA*, το ΔΕΕ έχει ήδη αποφασίσει ότι οποιαδήποτε επεξεργασία (δημόσιων) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να τερματιστεί αμέσως μόλις διαγραφούν τα δημοσιευμένα δεδομένα (στην περίπτωση αυτή, εντός 6 μηνών). Το σύστημα της Meta δεν επιτρέπει την αφαίρεση τέτοιων δεδομένων από τη στιγμή που τυχόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εισέρχονται στο σύστημα.

Το γεγονός ότι η επεξεργασία είναι κατ' ισχυρισμόν μη αναστρέψιμη, είναι ένας άλλος τεράστιος παράγοντας που συνήθως οδηγεί σε αρνητικό αποτέλεσμα κάθε εξισορροπητικό τεστ.

2.5.7. Το μονοπώλιο της Meta

Όπως τονίστηκε ήδη στη γνώμη του EDPB 08/2024 σχετικά με την «πληρωμή ή συγκατάθεση», η Meta κατέχει επίσης μεγάλη κυριαρχία στην αγορά, κερδίζει από μαζικά αποτελέσματα δικτύου και έχει συνολική διείσδυση στην αγορά (400 εκατομμύρια ευρωπαίοι χρήστες). Αυτή η ισχύς καθιστά τη χρήση τόσο τεράστιων ποσοτήτων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με ένα μεγάλο ποσοστό των κατοίκων της ΕΕ/του ΕΟΧ μια ιδιαίτερα σοβαρή παρέμβαση στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων και περιορίζει τις επιλογές τους να εγκαταλείψουν ένα τέτοιο δίκτυο στο μέλλον, κάτι που είναι ένας άλλος παράγοντας το τεστ εξισορρόπησης.

2.5.8. Τυπική περίπτωση απεριόριστης «δευτερεύουσας επεξεργασίας»

Μερικές φορές η χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για έναν στενά συνδεδεμένο σκοπό (π.χ. η επιλογή εφαρμογής φίλτρου τεχνητής νοημοσύνης σε μια αναρτημένη εικόνα) μπορεί να είναι σύμφωνη με τις προσδοκίες του υποκειμένου των δεδομένων και τους σκοπούς της επεξεργασίας.

Ωστόσο, η χρήση όλων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ανεξαρτήτως του σκοπού για τον οποίο κοινοποιήθηκαν ή δημιουργήθηκαν) για άγνωστο μελλοντικό σκοπό που σχεδιάζει η Meta μέσω οποιασδήποτε μορφής τρέχουσας ή μελλοντικής «τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης» είναι μια τυπική περίπτωση άσχετης «δευτερεύουσας επεξεργασίας», την οποία ο ΓΚΠΔ προσπαθεί ρητά να αποτρέψει.

2.5.9. Προσδοκία των υποκειμένων των δεδομένων

Τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν συνάψει συμφωνία για κοινή χρήση αναρτήσεων, παρακολούθηση εικόνων γάτας ή συνομιλία με φίλους. Δεν υπήρχε καμία προσδοκία από ένα υποκείμενο δεδομένων (που μπορεί να είχε εγγραφεί πριν από χρόνια) ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που εισήχθησαν σε ένα κοινωνικό δίκτυο θα χρησιμοποιούνταν το 2024 για την εκπαίδευση συστημάτων AI με απροσδιόριστο μελλοντικό σκοπό.³⁰

Όπως έκρινε το ΔΕΕ στην παράγραφο 117 της απόφασής του για την υπόθεση C-252/21 *Bundeskartellamt*:

«Επισημαίνεται δε ότι, παρότι οι υπηρεσίες ενός ηλεκτρονικού μέσου κοινωνικής δικτύωσης όπως το Facebook προσφέρονται δωρεάν, δεν μπορεί ο χρήστης του να αναμένει ευλόγως ότι, χωρίς τη συγκατάθεσή του, η επιχείρηση η οποία έχει την εκμετάλλευση του κοινωνικού αυτού δικτύου επεξεργάζεται τα προσωπικά του δεδομένα προς τον σκοπό της εξατομίκευσης των διαφημίσεων. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα συμφέροντα και τα θεμελιώδη δικαιώματα του χρήστη υπερισχύουν του συμφέροντος της επιχείρησης να προβαίνει σε εξατομίκευση των διαφημίσεων μέσω της οποίας χρηματοδοτεί τη δραστηριότητά της, όπερ σημαίνει ότι η επεξεργασία που πραγματοποιείται για τέτοιον σκοπό δεν καλύπτεται από το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο στ', του ΓΚΠΔ.»

Εάν τα υποκείμενα των δεδομένων δεν είχαν ήδη «εύλογη προσδοκία» ότι τα προσωπικά τους δεδομένα θα υποβάλλονταν σε επεξεργασία για διαφήμιση στο Facebook (η οποία ήταν τουλάχιστον γενικά γνωστό ότι ήταν μια επιχείρηση με την οποία η Meta είχε σχέση και αποκαλύφθηκε πιο ξεκάθαρα στην πολιτική απορρήτου από τη χρήση απροσδιόριστης «τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης»), είναι απολύτως ακατανόητο πώς τα υποκείμενα των δεδομένων θα είχαν «εύλογη προσδοκία» ότι τυχόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν εισαχθεί σε συστήματα Meta από το 2007 (!) θα χρησιμοποιηθούν για την εκπαίδευση του συστήματος AI.

Αυτό δεν μπορεί επίσης να ξεπεραστεί με το ενημερωτικό email (με παραπλανητικές γραμμές θέματος, ροή αφοσίωσης και like, βλέπε παραπάνω στο 1.6) ή αναδυόμενα μηνύματα στη σελίδα. Η Meta έχει παράσχει παρόμοιες πληροφορίες όταν προηγουμένως έχει ενημερώσει τις πολιτικές απορρήτου που εισήγαγαν την εξάρτηση από το άρθρο 6

³⁰βλ. Αιτιολογική σκέψη 47 ΓΚΠΔ: «[...] *Εν πάση περιπτώσει η ύπαρξη έννομου συμφέροντος θα χρειαζόταν προσεκτική αξιολόγηση, μεταξύ άλλων ως προς το κατά πόσον το υποκείμενο των δεδομένων, κατά τη χρονική στιγμή και στο πλαίσιο της συλλογής των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μπορεί εύλογα να αναμένει ότι για τον σκοπό αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί επεξεργασία. Ειδικότερα, τα συμφέροντα και τα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων θα μπορούσαν να υπερισχύουν των συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας, όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το υποκείμενο των δεδομένων δεν αναμένει ευλόγως περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων του. [...]*»

παρ. 1 στοιχ. β) ΓΚΠΔ ή τη σταδιακή περαιτέρω χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για διαφήμιση – καμία από τις οποίες δεν οδήγησε σε διαφορετικό συμπέρασμα από το ΔΕΕ την προαναφερθείσα νομολογία.

2.5.10. Πρότυπα του κλάδου

Ενώ τα πρότυπα του κλάδου σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ αποτελούν συχνά «χαμηλό πήχη», δεδομένου ότι πολλοί υπεύθυνοι επεξεργασίας δεν συμμορφώνονται με τη νομοθεσία, θέλουμε να σημειώσουμε ότι δεν γνωρίζουμε κανέναν πελατοκεντρικό υπεύθυνο επεξεργασίας που να προτείνει ότι όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν καταχωρηθεί ποτέ στα συστήματά του θα χρησιμοποιηθούν για την εκπαίδευση της «τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης».

Ως επί το πλείστον, τα συστήματα εκπαιδεύονται με ειδικά δεδομένα που ελήφθησαν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (π.χ. σαρώσεις δρόμων για αυτοοδηγούμενα αυτοκίνητα), διαθέσιμες στο κοινό πληροφορίες (π.χ. Wikipedia και web scraping) ή με άλλο τρόπο περιορισμένο σε εύρος. Δεν γνωρίζουμε κανέναν άλλο πελατοκεντρικό υπεύθυνο επεξεργασίας που να χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για συστήματα τεχνητής νοημοσύνης. Εάν η Meta επιτρέπεται να χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, γιατί όχι η Google, η Microsoft ή η Amazon;

Συνολικά, αυτή η κίνηση της Meta (όπως και πριν από την επίκληση του άρθρου 6 παρ. 1 στοιχ. β' ΓΚΠΔ ή την χρέωση για τη μη παροχή συναίνεσης μέσω του «πληρώνω ή συγκατατίθεμαι») είναι και πάλι εξαιρετική.

2.5.11. Η Meta αποτυγχάνει στη συνολική δοκιμασία εξισορρόπησης

Δεδομένης της αρχικής παράνομης συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, του εξαιρετικά μεγάλου και απεριόριστου όγκου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (συμπεριλαμβανομένων των μη δημοσίων δεδομένων), της εξαιρετικά επικίνδυνης φύσης της τεχνολογίας που εμπλέκεται, της αδυναμίας εναντίωσης όταν έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί τα δεδομένα κάποιου, της δυσανάλογης ισχύος στην αγορά που ασκεί η Meta στους χρήστες της, της ύπαρξης περαιτέρω επεξεργασίας σαφώς άσχετης με την αρχική, του εύρους επεξεργασίας πολύ πέραν των προσδοκιών του υποκειμένου των δεδομένων και ακόμη και της έλλειψης συμμόρφωσης με τα (χαμηλότερα) πρότυπα του κλάδου, η Meta αποτυγχάνει το τεστ εξισορρόπησης και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να βασίζεται στο έννομο συμφέρον σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' του ΓΚΠΔ.

2.6. Παραβιάσεις του Άρθρου 5 ΓΚΠΔ

Εκτός από την έλλειψη νομικής βάσης βάσει του άρθρου 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, η προσέγγιση της Meta παραβιάζει επίσης το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ. Δεδομένης της «πολυπαραγοντικής» προσέγγισης που ακολουθείται βάσει του άρθρου 6 παρ. 1 στοιχ. στ' του ΓΚΠΔ, αυτές οι παραβιάσεις αντανakλούν επίσης την έλλειψη «έννομου συμφέροντος»:

2.6.1. Αντικειμενικότητα και διαφάνεια σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. α΄

Η εκτεταμένη χρήση «σκοτεινών μοτίβων» κατά την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων και η υποτιθέμενη αποδοχή μίας εναντίωσης (βλ. αναλυτικά παραπάνω στα σημεία 1.6.1 έως 1.7.4), όπως ενδεικτικά η απαίτηση σύνδεσης για τη θέαση δημόσιων συνδέσμων ή τη συμπλήρωση περίπλοκων φορμών (όταν η οποιαδήποτε εναντίωση εγκρίνεται στην πραγματικότητα σε 50 δευτερόλεπτα), σαφώς δεν ήταν «δίκαιες».

Η έλλειψη κατάλληλων πληροφοριών σύμφωνα με τα άρθρα 12 και 13 του ΓΚΠΔ (βλ. παρακάτω) οδηγεί επίσης σε παραβίαση της απαίτησης διαφάνειας του άρθρου 5 παρ. 1 στοιχ. α΄ του ΓΚΠΔ.

2.6.2. Περιορισμός σκοπού σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. β΄ και το άρθρο 6 παρ. 4

Όπως τονίστηκε ήδη στο σημείο 2.6.2. ανωτέρω, η Meta δεν κατονομάζει κανέναν συγκεκριμένο σκοπό για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω «τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης», αλλά αντιθέτως προσπαθεί να καταστήσει «σκοπό» ένα συγκεκριμένο μέσο επεξεργασίας.

Ακόμη και αν μια τεχνολογία επεξεργασίας δεδομένων ήταν «συγκεκριμένος σκοπός», δεν θα μπορούσε ποτέ να είναι συμβατός σκοπός σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 4 του ΓΚΠΔ, καθώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εντελώς άσχετους άλλους σκοπούς (βλ. παραδείγματα παραπάνω στην ενότητα 1.3.2). Η χρήση για «οποιοδήποτε σκοπό» δεν μπορεί εξ ορισμού να περιοριστεί μόνο σε «συμβατούς» σκοπούς. Επιπλέον, η επεξεργασία για τέτοιους άλλους σκοπούς δεν ήταν επίσης προβλέψιμη για το υποκείμενο των δεδομένων.

Σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 6 παρ. 4 του ΓΚΠΔ, είναι σαφές ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που μοιράζονται οι χρήστες της Meta για τον σκοπό της «τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης» δεν είναι συμβατή με τους αρχικούς σκοπούς, που είναι η παροχή ενός κοινωνικού δικτύου:

- Δεν υπάρχει καμία σύνδεση μεταξύ αυτού του αρχικού σκοπού και του σκοπού της προβλεπόμενης περαιτέρω επεξεργασίας. Η προβλεπόμενη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την εκπαίδευση μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης δεν οφείλεται σε καμία σχέση με τον αρχικό σκοπό, αλλά στο γεγονός ότι τέτοια εκπαίδευση χρειάζεται μεγάλους όγκους δεδομένων και η Meta τυγχάνει να κατέχει μεγάλες ποσότητες δεδομένων και θέλει να τα χρησιμοποιήσει.
- Το πλαίσιο στο οποίο συλλέχθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έρχεται σε αντίθεση με τη χρήση για την προβλεπόμενη περαιτέρω επεξεργασία. Οι πληροφορίες αρχικά κοινοποιούνταν στις πλατφόρμες της Meta για τη συμμετοχή στο κοινωνικό δίκτυο που παρέχει η Meta και να μοιράζονται πληροφορίες με συγκεκριμένα άτομα. Ο καταγγέλλων και σίγουρα άλλοι χρήστες της Meta δεν περίμεναν ότι αυτές οι πληροφορίες θα χρησιμοποιούνταν για την εκπαίδευση μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης για κάθε είδους απροσδιόριστες μελλοντικές εφαρμογές.

- Η φύση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως το γεγονός ότι υποβάλλονται σε επεξεργασία ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, έρχεται σε αντίθεση με τη συμβατότητα με την επεξεργασία για εκπαιδευτικούς σκοπούς των μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης.
- Ο καταγγέλλων μπορεί μόνο να κάνει εικασίες σχετικά με την ύπαρξη κατάλληλων διασφαλίσεων. Θα εναπόκειται στη Meta να αποδείξει στη διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη εάν υπάρχουν τέτοιες διασφαλίσεις. Αλλά ακόμη και η ύπαρξη τέτοιων διασφαλίσεων δεν αλλάζει το γεγονός ότι η συνολική περαιτέρω επεξεργασία είναι ασυμβίβαστη με την αρχική επεξεργασία.

Δεδομένου ότι ένα τεστ συμβατότητας σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 4 του ΓΚΠΔ δείχνει ασυμβατότητα μεταξύ του αρχικού σκοπού και της δευτερεύουσας επεξεργασίας για την εκπαίδευση απροσδιόριστης μελλοντικής «τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης», η Meta δεν θα μπορούσε να βασίσει την περαιτέρω επεξεργασία σε έννομο συμφέρον (ακόμη και αν υπήρχε έννομο συμφέρον που αμφισβητείται στην παρούσα καταγγελία). Αντίθετα, η Meta θα πρέπει να λάβει τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων εάν θέλει να χρησιμοποιήσει τα δεδομένα για την προβλεπόμενη περαιτέρω επεξεργασία.

Συνολικά, η Meta παραβιάζει σαφώς την αρχή του περιορισμού του σκοπού στο άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. β' του ΓΚΠΔ.

2.6.3. Ελαχιστοποίηση δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. γ'

Όπως έχει ήδη τονιστεί στις ενότητες 1.3.1 έως 1.3.3, η Meta δεν περιορίζει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με κανέναν τρόπο (εύρος, πηγές, είδη δεδομένων ή χρονικά όρια). Εκτός από τα προσωπικά μηνύματα με άλλα άτομα, όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα ενσωματωθούν στα συστήματα ΑΙ. Επίσης, δεν υπάρχει περιορισμός μέσω της ανωνυμοποίησης, της ψευδωνυμοποίησης ή άλλων τεχνολογιών ενίσχυσης της ιδιωτικής ζωής.

Ως εκ τούτου, η Meta παραβιάζει επίσης την αρχή ελαχιστοποίησης των δεδομένων του άρθρου 5 παρ. 1 στοιχ. γ' του ΓΚΠΔ.

2.6.4. Ακρίβεια σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. δ'

Σημειώνουμε επίσης ότι τα συστήματα ΑΙ εξακολουθούν να έχουν πολύ χαμηλό ποσοστό ακρίβειας.³¹ Ενώ οι εικόνες ανθρώπων με τέσσερα δάχτυλα που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να είναι ανεκτές, οι ανακριβείς πληροφορίες για ένα άτομο μπορεί να οδηγήσουν σε σοβαρή βλάβη. Είναι πιθανό ότι τυχόν αποτελέσματα που σχετίζονται με ένα υποκείμενο των δεδομένων θα παράγουν τακτικά ψευδή αποτελέσματα, τα οποία πιθανότατα θα παραβιάζουν το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. δ' του ΓΚΠΔ.

³¹ Ίδετε <https://noyb.eu/en/chatgpt-provides-false-information-about-people-and-openai-cant-correct-it>

2.6.5. Περιορισμός της αποθήκευσης σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. ε΄

Όσον αφορά τις πληροφορίες της Meta, αυτή σχεδιάζει να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν εισαχθεί στα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης της επ' αόριστον. Αυτό πιθανότατα θα συνιστούσε πρόσθετη παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 1 στοιχ. ε΄ του ΓΚΠΔ.

2.6.6. Λογοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2

Όπως αποδεικνύεται στα σημεία 1.4.2 έως 1.4.3 παραπάνω, η Meta δηλώνει ότι (i.) δεν μπορεί να διαχωρίσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στον ΓΚΠΔ και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που δεν καλύπτονται από τη γεωγραφική εφαρμογή του νόμου και (ii.) δεν είναι δυνατό να υπάρξει «σαφής διαχωρισμός» μεταξύ των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όπου η Meta ισχυρίζεται ότι έχει νομική βάση σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ΄ και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όπου οι χρήστες έχουν αντιρρήσεις βάσει του άρθρου 21 παρ. 1 του ΓΚΠΔ.

Η επίκληση σε νομική βάση (όπως το διεκδικούμενο «έννομο συμφέρον») απαιτεί η διαχείριση της νομικής βάσης να είναι λειτουργικά δυνατή. Καθώς δεν είναι σε θέση καν να εφαρμόσει την (ήδη εσφαλμένη κατά τα άλλα) εξάρτηση από το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ΄ ΓΚΠΔ, η Meta παραβιάζει επίσης σαφώς το άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ.

2.7. Παραβίαση του άρθρου 12 ΓΚΠΔ

Όπως φαίνεται στα σημεία 1.2 έως 1.6, η Meta δεν παρέχει «*συνοπτικές, διαφανείς, κατανοητές και εύκολα προσβάσιμες*» πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 12 του ΓΚΠΔ, ούτε ενημερώνει τον καταγγέλλοντα σε «*σαφή και απλή γλώσσα*». Αντίθετα, η Meta επιχειρεί να αποκρύψει πληροφορίες χρησιμοποιώντας «σκοτεινά μοτίβα» όπως επισημαίνεται στις ενότητες 1.6 έως 1.7 αυτής της καταγγελίας.

Επιπλέον, όπως συζητήθηκε στο 1.7, η Meta επιδιώκει να αποτρέψει τα υποκείμενα των δεδομένων από την άσκηση των δικαιωμάτων τους υιοθετώντας μια περίπλοκη διαδικασία αντί της εναντίωσης του «ενός κλικ». Ως εκ τούτου, η Meta ενεργεί κατά παράβαση του άρθρου 12 παρ. 2, το οποίο απαιτεί από τους υπεύθυνους επεξεργασίας να «*διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων*».

2.8. Παραβίαση του άρθρου 13 ΓΚΠΔ

Όπως είναι ήδη προφανές στο σημείο 1.2, η νέα πολιτική απορρήτου της Meta παραβιάζει το άρθρο 13 ΓΚΠΔ παραλείποντας να συμπεριλάβει πολλά στοιχεία αυτού του άρθρου, ως εξής:

- Η Meta δεν ενημερώνει τον καταγγέλλοντα για τον ακριβή σκοπό της επεξεργασίας, αλλά απλώς ονομάζει τεχνικά μέσα («*τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης*»). Ωστόσο, η γνωστοποίηση των ειδικών σκοπών είναι υποχρεωτική σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 στοιχ. γ΄ του ΓΚΠΔ.

- Η Meta θα έπρεπε να έχει ενημερώσει σχετικά με το έννομο συμφέρον που επιδίωκε για την επεξεργασία, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 στοιχ. δ' του ΓΚΠΔ. Αντίθετα, η νέα πολιτική απορρήτου ενημερώνει ξανά μόνο για τα τεχνικά μέσα («*τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης*»).
- Σε σχέση με τις υποχρεώσεις βάσει του άρθρου 13 παρ. 1 στοιχ. ε' του ΓΚΠΔ για την ονομασία των αποδεκτών οποιωνδήποτε εργασιών επεξεργασίας, η Meta αναφέρεται απλώς σε τυχόν «*τρίτα μέρη*». Δεδομένου ότι αυτός ο όρος τους περιλαμβάνει όλους, σε ολόκληρο τον κόσμο, η Meta στην πραγματικότητα δεν παρέχει καμία πληροφορία.
- Η νέα πολιτική απορρήτου της Meta δεν παρέχει πληροφορίες για τη διάρκεια της επεξεργασίας ούτε για τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της, όπως αναφέρεται στην ενότητα 1.3.3 της καταγγελίας, παραβιάζοντας επομένως το άρθρο 13 παρ. 2 στοιχ. α' του ΓΚΠΔ. Επιπλέον, η Meta αποτυγχάνει να ενημερώσει τον καταγγέλλοντα για το εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα «*αρχειοθετηθούν*» ή/και πότε θα μπορούσε να αναπτυχθεί ένα νέο LLM.

Ως εκ τούτου, η Meta ενεργεί κατά παράβαση πολλαπλών στοιχείων του άρθρου 13 ΓΚΠΔ.

2.9. Παραβίαση των άρθρων 17 παρ. 1 στοιχ. γ', 19 και 21 παρ. 1 ΓΚΠΔ

Όπως φαίνεται παραπάνω στην ενότητα 1.5, η Meta έχει την άποψη ότι οποιαδήποτε εναντίωση ή άλλη διαπίστωση ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία χωρίς νομική βάση (πλέον) δεν θα οδηγούσε στο τέλος της επεξεργασίας σε ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης, όταν τα δεδομένα είχαν ήδη εισαχθεί.

Αυτό έρχεται σε αντίθεση με το «*δικαίωμα στη λήθη*» και αντίθετα θα περιορίζει τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων βάσει των άρθρων 17 και 19 του ΓΚΠΔ καθώς και βάσει του άρθρου 21 παρ. 1 του ΓΚΠΔ σε ένα απλό «δικαίωμα μη περαιτέρω επεξεργασίας ακόμη περισσότερων δεδομένων».

Αυτό δεν είναι παρά μια επίσημη διακήρυξη για ανοιχτή παραβίαση του ΓΚΠΔ.

2.10. Παραβίαση του άρθρου 25 ΓΚΠΔ

Από την τεκμηρίωση που προσκόμισε η Meta, φαίνεται προφανές ότι η Meta δεν έχει λάβει τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για:

- να περιορίσει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή τον αντίκτυπο στα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων (όπως ένα σύστημα «opt-in» ή με σαφείς έλεγχοι για τα υποκείμενα των δεδομένων),
- εφαρμογή μιας προσέγγισης ελαχιστοποίησης των δεδομένων στην πράξη,
- περιορίστε την επεξεργασία μόνο σε αυστηρά «απαραίτητα» δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα,
- περιορισμός της επεξεργασίας σε ανωνυμοποιημένα ή ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα,

ή, πράγματι, οποιοδήποτε άλλο δημοσίως διαθέσιμο και εφαρμόσιμο μέτρο. Σε αντίθετη περίπτωση, η Meta παραβίασε επίσης τα καθήκοντά της βάσει του άρθρου 25 ΓΚΠΔ («προστασία δεδομένων από σχεδιασμό και προεπιλογή») όταν απλώς δηλώνει τα δεδομένα χρηστών περίπου 4 δισεκατομμυρίων χρηστών παγκοσμίως να είναι το «*νέο πετρέλαιο*» για κάθε μελλοντικό μηχάνημα AI.

3. ΑΙΤΗΜΑΤΑ

Με βάση τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά και νόμους, καθώς και οποιαδήποτε άλλα γεγονότα ή νομικά επιχειρήματα που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διαδικασία, υποβάλλουμε τα ακόλουθα αιτήματα:

3.1. Υποχρέωση ανάληψης δράσης

Το ΔΕΕ έχει επανειλημμένα κρίνει ότι οι εποπτικές αρχές έχουν θετικό καθήκον να ενεργούν εάν ενημερωθούν για παραβίαση του ΓΚΠΔ. Στην απόφαση του για την υπόθεση C-311/18 *Schrems II*, το ΔΕΕ έκρινε στη σκέψη 111:

«Για την εξέταση των υποβαλλόμενων καταγγελιών, το άρθρο 58, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ απονέμει σε κάθε αρχή ελέγχου σημαντικές εξουσίες έρευνας. Όταν μια τέτοια αρχή εκτιμά, μετά το πέρας της έρευνάς της, ότι το υποκείμενο των δεδομένων του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάστηκαν σε τρίτη χώρα δεν απολαύει ικανοποιητικού επιπέδου προστασίας εντός της χώρας αυτής, τότε οφείλει, κατ'εφαρμογήν του δικαίου της Ένωσης, να αντιδράσει προσηκόντως προκειμένου να θεραπεύσει τη διαπιστωθείσα ανεπάρκεια, ανεξαρτήτως μάλιστα της αιτίας ή του είδους της ανεπάρκειας αυτής. Προς τούτο, το άρθρο 58, παράγραφος 2, του ως άνω κανονισμού απαριθμεί τα διάφορα διορθωτικά μέτρα που μπορεί να λάβει η αρχή ελέγχου.»

Στις κοινές υποθέσεις C-26/22 και C-64/22 *SCHUFA*, το ΔΕΕ τόνισε περαιτέρω στη σκέψη 57:

*«Για την εξέταση των υποβαλλόμενων καταγγελιών, το άρθρο 58, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ απονέμει σε κάθε εποπτική αρχή σημαντικές εξουσίες έρευνας. Όταν μια τέτοια αρχή διαπιστώνει, κατά το πέρας της έρευνάς της, παράβαση των διατάξεων του κανονισμού αυτού, οφείλει να αντιδράσει προσηκόντως προκειμένου να θεραπεύσει τη διαπιστωθείσα ανεπάρκεια. Προς τούτο, το άρθρο 58, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού απαριθμεί τις διάφορες διορθωτικές εξουσίες της εποπτικής αρχής (πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, *Facebook Ireland και Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, σκέψη 111*).»*

Στο C-768/21 *Land Hessen*, η AG εξέδωσε περαιτέρω γνώμη λέγοντας στην παράγραφο 82:

«[...] ότι η εποπτική αρχή υποχρεούται να παρεμβαίνει όταν διαπιστώνει παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της εξέτασης καταγγελίας. Ειδικότερα, η ως άνω αρχή οφείλει να προσδιορίζει το πλέον κατάλληλο ή τα πλέον κατάλληλα διορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση της παραβίασης και τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων [...].»

Ένα όμοιο αποτέλεσμα μπορεί να προκύψει από το γενικό καθήκον των δημοσίων αρχών να προασπίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα - όπως το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων στο άρθρο 8 του Χάρτη. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οποιαδήποτε εποπτική αρχή έχει καθήκον να ενεργήσει σε αυτήν την περίπτωση.

3.2. Διενέργεια έρευνας βάσει του άρθρου 58 παρ. 1 του ΓΚΠΔ

Δεδομένου ότι ορισμένες από τις λεπτομέρειες της επεξεργασίας της Meta είναι ασαφείς, με το παρόν αιτούμαστε πλήρη έρευνα χρησιμοποιώντας όλες τις εξουσίες βάσει του άρθρου 58 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, η οποία θα πρέπει τουλάχιστον να περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

- Διευκρίνιση της συγκεκριμένης «*τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης*» που θα χρησιμοποιηθεί.
- Διευκρίνιση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θα ενσωματωθούν σε τέτοια συστήματα.
- Διευκρίνιση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η Meta σκοπεύει να διαχωρίσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα της ΕΕ/του ΕΟΧ, δεδομένα που εμπίπτουν στο άρθρο 9 ΓΚΠΔ και δεδομένα για τα οποία οι χρήστες έχουν ασκήσει επιλογή («opt-in» ή «opt-out») από δεδομένα υποκειμένων των δεδομένων που έχουν λάβει την αντίθετη απόφαση.
- Διευκρίνιση σχετικά με τις επιλογές άσκησης του «*δικαιώματος στη λήθη*» σύμφωνα με το άρθρο 17 του ΓΚΠΔ, αλλά και άλλων δικαιωμάτων ΓΚΠΔ (όπως το δικαίωμα πρόσβασης ή διόρθωσης) από τη στιγμή που τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενσωματωθούν σε τέτοια συστήματα.
- Απαίτηση χορήγησης οποιασδήποτε εκτίμησης «*Έννομου Συμφέροντος*» που μπορεί να έχει διεξαγάγει η Meta σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ.
- Απαίτηση χορήγησης του αρχείου καταγραφής των δραστηριοτήτων επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 30 ΓΚΠΔ (το οποίο προηγουμένως αποτελούνταν μόνο από τέσσερις (!) σελίδες).³²
- Απαίτηση χορήγησης της έγγραφης τεκμηρίωσης οποιασδήποτε Εκτίμησης Αντικτύπου Προστασίας Δεδομένων σύμφωνα με το Άρθρο 35 ΓΚΠΔ που θα έπρεπε να έχει εκπονήσει η Meta σε αυτά τα συστήματα.

3.3. Προκαταρκτική παύση των δραστηριοτήτων επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 2 του ΓΚΠΔ και της επείγουσας διαδικασίας βάσει του άρθρου 66 του ΓΚΠΔ

Δεδομένων των εξαιρετικών περιστάσεων αυτής της περίπτωσης (ίδτε παρακάτω), ζητούμε να επιβληθεί προκαταρκτική παύση τυχόν δραστηριοτήτων επεξεργασίας μέσω της «επείγουσας διαδικασίας» στο άρθρο 66 παράγραφοι 1, 2 και 3 του ΓΚΠΔ:

3.3.1. Επείγουσα κατάσταση λόγω της επερχόμενης προθεσμίας και «έλλειψης επιστροφής»

Όπως περιγράφεται στο σημείο 1.2, η Meta φαίνεται αποφασισμένη να αρχίσει να χρησιμοποιεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του καταγγέλλοντα για ορισμένους τύπους τεχνολογίας ΑΙ από την Τετάρτη 26.06.2024 - άρα σε λιγότερο από τρεις εβδομάδες.

³²Ιδτε https://noyb.eu/geo/AR3/ROPA%20of%20Facebook_bk.pdf

Όπως αναφέρεται λεπτομερέστερα στο σημείο 1.5, η Meta θεωρεί ότι τα υποκείμενα των δεδομένων δεν μπορούν (ουσιαστικά) να εναντιωθούν στην εισαγωγή των δεδομένων τους σε συστήματα τεχνητής νοημοσύνης μετά τις 26.06.2024, καθώς οποιαδήποτε τέτοια αιτήματα εναντίωσης θα ισχύουν μόνο «στο εξής», πράγμα που φαίνεται να σημαίνει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόλις εισαχθούν σε ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης δεν μπορεί να «ξεχαστούν» ή να τα «ξεμάθει» (ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης) – σε αντίθεση με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ στα άρθρα 17 παρ. 1 στοιχ. γ', 18 παρ. 1 και 21 παρ. 1. Με άλλα λόγια, η Μέτα λέει ότι δεν θα υπάρξει επιστροφή.

Επιπλέον, το γεγονός ότι όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περισσότερων από 400 εκατομμυρίων επηρεαζόμενων ατόμων ενδέχεται να υποβληθούν σε παράνομη επεξεργασία είναι ένας πρόσθετος παράγοντας που θα συνιστούσε «εξαιρετική περίπτωση».

3.3.2. Καμία επικείμενη απειλή για τη Meta & περιορισμός σε τρεις μήνες

Από την άλλη πλευρά, μια προκαταρκτική παύση των δραστηριοτήτων επεξεργασίας θα ισοδυναμούσε απλώς με «καθυστέρηση» των εργασιών επεξεργασίας - εάν οι εποπτικές αρχές θεωρήσουν αργότερα (σε αντίθεση με οποιαδήποτε πρόταση της νομολογίας) ότι η προσέγγιση της Meta ήταν γεγονός νομικό.

Σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, οποιαδήποτε επείγουσα ενέργεια περιορίζεται επίσης σε τρεις μήνες, γεγονός που θα επέτρεπε στη Meta να εξηγήσει πώς αυτή η προσέγγιση είναι νόμιμη.

3.3.3. Η δράση της ιρλανδικής εποπτικής αρχής είναι απίθανη

Δεδομένου ότι:

- Η Meta έχει συμφωνήσει με την Ιρλανδική Εποπτική Αρχή για αυτήν την προσέγγιση (βλ. 1.1),
- Η Ιρλανδική Εποπτική Αρχή είχε προηγουμένως συμμετάσχει σε «εμπιστευτικές» παρασκηνιακές συμφωνίες με τη Meta,³³
- Η Ιρλανδική Εποπτική Αρχή και η Meta επί του παρόντος προσφεύγουν εναντίον του ΕΣΠΔ για την εφαρμογή του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο Facebook (βλ. 1.1).
- Υφίσταται ανάγκη έκδοσης των επειγουσών δεσμευτικών αποφάσεων 01/2021 και 01/2023 κατά της Ιρλανδικής Εποπτικής Αρχής σχετικά με την επεξεργασία από τη Meta και
- Το γεγονός ότι η Ιρλανδική Εποπτική Αρχή έχει μέχρι στιγμής ιστορικό 8 υποθέσεων όπου το EDPB έπρεπε να την αναγκάσει να τηρήσει τα καταστατικά της καθήκοντα,

³³Ιδείτε <https://noyb.eu/en/just-eu-55-million-whatsapp-dpc-finally-gives-finger-edpb>

δεν πιστεύουμε ότι είναι ρεαλιστικό ότι η Ιρλανδική Εποπτική Αρχή θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα περίπου 400 εκατομμυρίων ανθρώπων.

Αν και μετά από έξι χρόνια αδράνειας από την Ιρλανδική Εποπτική Αρχή, αυτό μπορεί να μην θεωρηθεί ως «εξαιρετική περίπτωση» στο πλαίσιο επιβολής του ΓΚΠΔ, υποστηρίζουμε ότι η έννοια του «εξαιρετικού» πρέπει να διαβαστεί με αντικειμενικό τρόπο και δεν μπορεί να αποδυναμωθεί με οι ακραίες (α)ενέργειες μιας εποπτικής αρχής.

3.4. Διορθωτικές εξουσίες βάσει του άρθρου 58 παρ. 2 του ΓΚΠΔ

Πριν ακόμη οποιαδήποτε έρευνα καταλήξει σε οριστικό συμπέρασμα, καλούμε την αρχή να λάβει επικείμενα, προκαταρκτικά μέτρα (ή να ζητήσει από την Κύρια Εποπτική Αρχή να λάβει αυτά τα μέτρα μέσω των άρθρων 60 έως 62 του ΓΚΠΔ) για να διασφαλίσει ότι η Meta δεν θα συνεχίσει τις εργασίες επεξεργασίας περαιτέρω, συμπεριλαμβανομένων, αλλά χωρίς περιορισμό να:

- Εκδώσετε αμέσως μια προειδοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 2 στοιχ. α' του ΓΚΠΔ, επισημαίνοντας την παρανομία της επιδιωκόμενης επεξεργασίας.
- Διατάξετε τη Meta να σταματήσει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα χρηστών που επηρεάζονται για σκοπούς τεχνητής νοημοσύνης σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 2 στοιχεία δ' και στ' του ΓΚΠΔ.

3.5. Κύρωση

Θεωρούμε ότι οι παραβιάσεις από τη Meta των άρθρων 5 παρ. 1 και 2, 6 παρ. 1, 9 παρ. 1, 12 παρ. 1 και 2, 13 παρ. 1 και 2, 17 παρ. 1 στοιχ. γ', 18 παρ. 1 στοιχ. δ', 21 παρ. 1 και 25 ΓΚΠΔ συνολικά ισοδυναμούν με ξεκάθαρη εκ προθέσεως παραβίαση του νόμου - ιδίως υπό το πρίσμα της μακράς λίστας προηγούμενων αποφάσεων του ΔΕΕ, του ΕΣΠΔ και της Εποπτικής Αρχής. Σημειώνουμε ότι το άρθρο 83 παρ. 1 του ΓΚΠΔ απαιτεί από τις Εποπτικές Αρχές να εκδίδουν πρόστιμα που είναι «*αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά*».